Ն՝ 1235 — 1881 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 27—28 ԲԱԶՄԱՐ—ԲԱԶՄԱՐ ԷՐԹԵՍԻ — ՏԷՕՐՏԻՆՃԻԻ ՄԷՆԷ

ԱՊՕՆԷ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

Մէջիտիէ 20 ղրուշաւոր
ԹԱՄՍԱԿԱՆ ԻԶԻՆ

Պիր ամբողջ . . . 150 ղրուշ
Կէս պիր . . . 80 »
Քառորդ պիրի . . . 40 »

ՎԻԱՆՑԱՔ ԻԶԻՆ

Բոլոր իրեր իրական օրուանցագրոյր իզին

Պիր սէնելիք . . . 200 ղրուշ
Կէս պիրի . . . 100 »

20 Բարա

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖԲԵՄԸ

ՄԷԿԱՍՏԸ ԲՈԼՈՐԻԳԻՈՅ ԻԼՄԻՆԻՆ ՎԷ ՄԻԼԻՑԷ ՎԷ ՍԱՖԻԼԷՑԻ ՀԱՄԻ ԵՎ ՄԻ ՂԱՀԷՊԱ ՏԷՐ

ԻԼԱՆԱՐ ԳԻՆԸԹԼԱՐԸ

Պէհէր տաղերը կ՝ելլան

1 վէ 2 վէ 3 ինճի սահիֆէ 5 ղրուշ
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . 2 »
ԻԽԹԱՐ. Պանգա. Շերքէթ վէ ոսմանկա գապր ֆէֆիյէյէ այիտ.
2 վէ 3ի ճչնու սահիֆէլէրէ 6 ղրուշ
4 ինճիւ սահիֆէյէ . . . 4 »
Զիյատէ ֆազլա իզահաթ ինճանա այրը բազարանա տէրբ.
Միայոգը նգաֆիայա տարբ պէնտէր մէճճանէ. գապուլ գուլանմազ վէ տէրճ օլունմայան էվրաք, իտարէ օլունմայաճագ։

20 Բարա

Իտարէխանէսի վէ մաթպասաս, Սթամպօլուս Պապը Ալի ճատրէսինտէ էսկի Պապը Զապթիյէ սոգաղը քէօշէսինտէ նուսէրօ 8 տէ տիր։ — Ղազէթանըն ումուրու փտարէ վէ թարիրիյէսինէ այիտ քեֆֆէյի մէվատտ հագգընտա, Միւտիրի զազէթա Տիգրան Ճիվէլէկեանա միւրաճաաթ օլունանագր կիպի, քեֆֆէյի մէքթուպիպն տախի անրն նամընա կէօնտէրիլմէսի իգթիզա էտէր։

ԱՍԻԹԱՆԷ 28 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ

ԿԻՒՆԼԻԻՔ ՀԱՎԱՏԻՍ

Իշխանությունները կէօրէ, էվվէլքի կիւն Պաշ վէքիլ իլէ Շուրայ Տէվլէթ վէ Տաքիլիյէ վէ Խարիճիյէ վէ Ադլիյէ վէ Էվգաֆ Նազարլարը. տան միւրէքքէպ պիր գօմիսիօնը ֆէվգէլատ թէհէմմիւլ իտէրէք պազը ումուրը միւհիմմէ հապգրնտա միւզաքէրէ օլունտուղու կիպի, տիւնքի մէճլիսը խաս կիւնու տախի միւշարիյէհիւմ հազարաթը՝ ելնէ գօմիսիօնը խուսուսի ադտ իթմիշլէր տիր։

—

Տուլունը Օսմանիյէ մէսէլէսի հագգընտա պլանան մանիւմաթը ախիրէյէ կէօրէ, Ռուսիա սէֆիրի Մ. տը Նովիգօֆ Պապը Ալիյէ պիր նօթա տուհա իթա իտէրէք, թազմինաթ մէսէլէսի հագգընտա պունտան էվվէլ վէրմիշ օլտուղու նօթայա ճէվապ վէրիլմէսինի թալէպ իթմիշ տիր։ Պու պապտէքի միւզաքէրէ Պապը Ալիտէն վէրիլէճէք ճէվապա թալիբ օլունմուշ տըր։

Պապը Ալի իլէ Ռուսիա սէֆիրի Մ. տը Նովիգօֆ պէյնինտէ ճէրեան իտէճէք օլան իշպու միւզաքէրետ սէֆիրը միւշարիյէյէ մուավէնէթ իշին Բէթերսպուրկտան կէօնտէրիլէն մէմուրը մախսուսը պու կիւն Ցէրսաատէթ մուսէլէթ իտէճէյի մէսմու տըր։

Զաթը մանիւմաթը կէօրէ, սեֆիր Մ. տը Նովիգօֆին պաշատէ գիր օլանան նօթասընտա, Պուլկարիսթան վէրկիսի հագգընտա ասլա պահս օլունմամըշ իմիշ։

—

Իշխանությունները կէօրէ, Ռուսումը Սիլիթէ իտարէի ճէտիտէսի մէմուրլարընն թայինինէ տաիր էվրօպալը տային վէքիլլէրի թարաֆընտան վէրիլէն յայէհա իւզէրինէ մալիյէ գօմիսիօնունա Օսմանլը մուրախասալարը պէյնինտէ տախի իթթիֆագ հասըլ օլմուշ տըր։

Թէբլիգ օլունան թաատիլաթ պէր վէճհզՇաթի տիր։

Եիւզատ 3 ֆաիզ իթա օլունտը. ղը հալտէ, 2500ինկիլիզ լիրասընա իպլաղ օլունանագ օլան վէ ցիմտիլէք 2000 լիրատան իտարէթ պուլունան մասչար 1200 Օսմանը լիրասընա թէնզիլգ ըլընանագ տըր։

Ռուսումը Սիլիթէ մէճլիսի ազասը՝ իլք տէֆա ինկիլթերրատա պուլունան թահվիլաթը Օսմանիյէ տահասը մէճլիսինին, վէ Պապը Ալիինին 23 հոկտեմբեր թարիխի տավէթնամէսինի դապուլ իտէն պանքէրլէրին ինտիգա հէեթի թարաֆլարընտան թային օլունանագ տըր։

Ազամ մումանիյէհիւմ պէշ սէնէ միւտտէթլէ թաեին օլունարագ եէնիտէն ինթիխապլարը ճարիզ օ. լանագ տըր։

Տիկէր տէֆալար ազամ մումանէյհիւմին նասպ ու թաեինէրի մարիզզիքր պանդալար իլէ մէճլիս թարաֆընտան Տէրսաատէթ. տէ ադտ օլունան պիր մէճլիսը ումումի վասթասը իլէ իճրա օ. լունարագ, ածիյ չիրքէթլէրէտա. իր մէրի իւլիճրա գանունա թէվ. ֆիգը հարէքէթ օլունանագ տըր։

Ռուսումը Սիլիթէ մէճլիսը ճէ. տիտինէ պիր Օսմանը ազա տախի պուլունմասը իշին Օսմանը մուրախասալարը ճանիպինտէն ըսբար օլունանագը իշիտիմիշ տիր։

—

Ամիտէքի ֆըգրա՝ պու կիւնքի վաֆտա մաել մէմուունիյէ օգունմուշ տըր։

«Մեր միմարը հազրէթը Շէհրիյարի աթուֆէթլու Սարգիս Պէյ էֆէնտի, հազրէթլէրի Հալեպ վիլայէթը ճէլիլէսի տախլինտէ քեանն Ամիթաքիա սանճաղընտա վագը Սիւվէյտիյէտէն Պաղտատա գատար պիր շըմէնտֆէր ինչասը զըմնընտա պիր միւքէմմէլ բլան եաբմըշլար վէ թագտիմ խլէմիշ. լէր տիր։ Պու բլան՝ զիքր օլունան շըմէնտֆէրին սուհուլէթ վէ էհ. վէնիյէթլէ եաբըլասալիճէկկինի մէյ. տանա գօյմուշ, վէ զըրաաթ վէ թիճարէթճէ պու եօլտան հասըլ օլանագ մէնաֆիի ազիմէյի թաատտա խլէմիշ տիր։

«Հաթթա Սիվէյտիյէտէն Տիարպէքիրէ գատար օլան մէսաֆէտէ. եօլուն իքի թարաֆընտա եալընըզ օնար քիլօմէթրօլըգ մահալ զէր օլունա, 10 միլիոն տէօ. նիմ արազի զէր խորխիշ օլանաղը կէօսթէրիլմիշ տիր։ Պինաէն ալէհ միրը միւշարիյէյհ հազրէթ. լէրինին հիմէմը վագըալարը շաեանը թագտիր օլուպ, բլանըն ազ միւտտէթ զարֆընտա մէվգիի իճ. րաեէ վազ օլունմասը միւթէմէն. նան վաթանբէրվէրան օլտա սէզա տըր։ Բլանըն էն դիրատ ճաի պահս օլաճագ մահալի՝ չըմէնտ. ֆէրին զըսմ գըսմ ինչասը մատ. տէսի օլուպ, պու ճիհէթին իմ. քեանը հուսուլի միւթէպէյիին օլտուղտան սոնղրա, ճիհաթը սա. իրէ հազգընտա իթթիհասը էֆ. քեաբ հասըլ օլանաղը։ Վէ իճրա. աթտա մէվանիէ բասթ կէլինմէ. եէճէկի մէմուլ տըր։»

ՏԱԽԻԼԻՑԷ

Էվվէլիսի կիւն Ավթրէյա սէ. ֆիրի Պարոն Գարիս ճէնապէրի Պապը Ալիյէ պիլզիմէ, Պաշ վէ. քիլ բաշա հազրէթլէրի իլէ միւա. գաթ իթմիշ տիր։

—Մէքքէտէն չէքիլէն սոն թէ. լէկրաֆլարտան անլաշըլմըշընա կէօրէ, չու սոն տէօրթ կիւն զաբ. ֆընտա գօյէրայա թուտուլան. լարտան 44 վէֆկյաթ վուգու պուլմուշ վէ մըգտարը վէֆկյաթ կիւնտէն կիւնէ ազալմագտա ի. միշ։

—Անատօլուն էքսէր վիլայէթ. լէրինտէ վէ պախուսուս Էնգարէ վիլայէթինտէ զուհուր իտէն չէ. քիրկէնին պըրագմըշ օլտուղու թօ. խումուգըյտան թօրլաթմըրըմսը իշին իգթիզա իտէճէք ադչէնին վիլայաթ մալ սանտըգլարընտան թէսվիեէսի զըմընտա էմրէր ի. թա օլունմուշ տըր։

—Տիւն վէ էվվէլքի կիւն շիտ. տէթլէ էսմէքտէ օլան ըրուզկեար. տան՝ Պօղազ իչինտէ պազը ու. ֆագ գազալար վէ Գարատէնիզ. տէ պիր խայը զայիաթ վուգուա կէլտիյի մէսմու տըր։

—Զաթալճատան եաղըլըղընա կէօրէ, չըգան բազար իրմէսի կիւնիւ սաաթ պէշի չէրեէք կէ. չէրեէք խաֆիֆճէ, վէ երթէսի կիւ. նիւ սաաթ պէշ պուչուգ բատտէ. լէրինտէ չիտտէթլիճէ վէ մուախ. խարէն խաֆիֆճէ իւչ տէֆա հա. րէքէթը արզ վուգու պուլմուշ ի. սէ տէ, հիչ պիր կէօնա խասարա. թը մուճիպ օլմամըշ տըր։

—Մանասթիրը սանճաղը տախլինտէ ճումաա գազասընըն հիւ. քիւմէթ մէրքէզի օլան Գայալար գասապասընա պու քէրրէ միւ. ճէտտէտէն պիր թէլէկրաֆխանէ քիչատ օլունմուշ տըր։

—Միւնիֆ բաշա հազրէթլէրինին թահթը բկյասէթինտէ թէչքիլ օ. լունան Սըհհիլէ գօմիսիօնը՝ ըմ. թանպալըն էսպապը թահթիր վէ թանզիֆինի (թէմիզլէմէք) թէքմիլ իթմէք իչին տէվարիրը պէյէտիյէ հէեթլէրի իւզէրինէ տէ իճրաի հիւքմ իթմէք սէլահիյէթինէ մա. լիք օլաճաղը կիպի, պատէմա տէ. վարիրը մէզքիւրէնին ալէտտէվամ թանզիֆիաթը պէյէտիյէյ հրֆզը սրհհէթ գավտինճէ մուվաֆֆըգ օ. ապիլմէք իչին պիր տէ նիզամ. նամէ թէէսիս իյլեեճէք իմիշ։

—Անատօլու վիլայաթընըն պաղը. լարընտա վուգուրնտան գօրգուլ. մագտա օլան գըթլըգ պէլիյէսի. նին զուհուրինէ իմքեան վէրմէյէ. ճէք թէտտապիրի իթթիխազէ մէ. մուր օլան վէ Ապաիլ Բահման բաշա հազրէթլէրինին թահթը ըրի. յատէթինտէ պուլունան գօմիսի. նը մախսուս տիւնքի կիւն ադաբ իճթիմա իտէրէք տէօրթ պու չաղ. սաաթ գատար միզաքէրամտա պուլունմուշ տըր։

—Զաթը հազրէթի Շէհրիյարի՝ ուզագ մահալլէրտէն Սթամպօլա կէլիպ սիրրէ իլէ պէրապէր Մէք. քէ վէ Մէտինէյէ կիտէնլէրին մէ. սարիֆիի թէսվիյէ պուլուրտուգ. տան մատտա մէրդումանա պիր մըգտար տա ճէպ խարճլըղը ի. սան պուլուրմուշլար տըր։

—Իշլեթտիկիմիզէ կէօրէ, պու քէրրէ Իրան Շահը թարաֆընտան չէհր Էմինի Մաղհար բաշա հազ. րէթլէրինէ Շեյր ու Խուրշիտ Ի. շանընըն գօրտօնընը իթա իլէմիշ տիր։

—Պրուսա ճիվարընտա վագը սան. ճագլարտա գրթլըղը չիտտէթլի տէրէճէտ պուլունտուղու խ. թիխպար օլունմադա, մահալը մէգքիւրէնին թահգիգը տէվամի զըմընտա Ինկիլիզ սէֆիրի լորտ Տիֆրին թարաֆընտան Տիարպէ. քիր գօնսօլօսը օլուպ Տէրսաա. տէթտէ պուլունան Մ. Թրօթբը տիւնքի կիւն Ադինբէ վարօրը իլէ օլ թարաֆա իզամ գըլընմըշ տըր։

—Մէհաքիմ թիճարէթ իլամաթը պաշ քեաթիպի Ալի պէյին՝ պի. տայէթը մէմուրիյէթինտէն չիմ. տիյէ գատար օլան մուամէլաթը հիսապիսէսինին բուլէթի զըմընն. տա պու քէրրէ իքինճի մահքէմէի թիճարէթ բէհսի իսմայիլ պէյ է. ֆէնտինին թահթը բիյասէթինտէ պիր գօմիսիօն թէշքիլ իտիմիշտիր։

—Խապէր վերիտիկինէ կէօրէ, Էրզրում վիլայէթինտէ խոյ նամ մահալ գուրպինտէ պազը իրան. լար իլէ Քիրտլէր պէյնինտէ գանը պիր գավկա վուգու պու. լուպ, պունուն թաֆսիլաթը հէ. նուզ անլաշըլմամըշ տըր։

—Աբնավուտուգտա վագը Ալասօ. նիա գաղասընտան խարիճէ արբա իխրաճը թահթը մէմնուիյէթ ալընմըշ տըր։

—Պիր վագթտան պէրու էհալիյի ալատտպ բարասընը ալմագտա վէ պու վէսիսէ իլէ քիլլիսէթլի ադ. չէ գազանմագտա օլան վէրի նա. մինտա պիր Պաղտատալը պու տէֆա բօիս թարաֆընտան ախզ ու կի. բրիֆթ օլունմուշ տըր։

Մէրգում՝ քէնահսինին Սիւնի մեշէհպինին միւէսսիսի իմամ Ազամընն զիւրրիյէթինտէն օլտու. զունու պէհան իտէրէք, նուսխա. լար վէրմէքտէ վէ հէր խասթա. լըգլար իչին տուալար օգու. մագտա օլուպ, պէօյլէճէ էն զի. եատէ Միւսլիման գատընլարընը ալատթմըշ վէ քիլլէյէթլի բաս. լարընը ալմըշ տըր։

—Տիւնքի բաշար կիւնիւ իւս. կիւարտա իճատիյէտ քեանն թաշնը պաշընը պինմէքլէ մաս. ուքի օլան խանէտ պիր ճինա. եէթ վուգու պուլուպ, չէօյլէ քի 20—25 եաշընտա տէլիգանը էր. մէնինին պիրի՝ խանէի մէզքիւրէ կիտէրէք, օրատա պէքճիրիք իթ. մէքտէ օլան համամճը Գալատտա նամ պիր թաշրաբյա բէվօլվէր պօշլթմըշ վէ կէօպէյինին ալթ եանընտան գուրշուն իշլէտէրէք թէլէֆ իթմիշ տիր։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Տէվլէթլու երամեան Աբրահամ բաշա հազրէթլէրինին բէտէրլէրի Գէորգ պէյին ճումաա երթէսի կիւնիւ իսմի օլմագ միւնասէպէթիյլէ Բաթրիգ Ամեն. Ներսէս Օրբազան հազրէթլէրի՝ բաշի միւշարիյէհ հազրէթլէրինին տա. վէթի իւզէրինէ եէվմը մէզքիւրտ պէօյիւքտէրէ քիլիսէսինտէ սուրբ. թը մասսուսէտտ Գուտտասը Շէ. ռիֆ թագտիս իթմիշ, վէ տիւնքի բաշար կիւնիւ տէ Սամաթիա Ս. Գէորգ քիլիսէսինին եէվմը մախ. սուսը օլմագ հասէպիյլէ, հէր նէ գատար քիլիսէի մէզքիւրէ էնմէք նիեէթինտէ պուլունմուշ իսէ տէ, Աբրահամբաշա հազրէթլէրի՝ տիւն ադշամ եունան սէֆիրի Մ. Գուն. տուրիսթի իլէ Մատամ Գունտուրիսթիյէ վերէճէկի զիյաֆէթտէ հազը պուլունմասընը թէքրիֆ իթմիշ օլաբզընտան, թաթրիգը մուշարիյէհ հազրէթլէրի թէքրիֆը մէզքիւրէ իճապէթ իթմիշ, վէ տիւն կիճէ տախի Պէօյիւքտէրէտ գալմըշ տըր։

—

Ճումաա երթէսի կիւնքի նիսֆինտէ իլան իթտիկիմիզ վէճհ իլէ տիւնքի բազար կիւնիւ Պէյօղլունտա Բանկալթիտէ վագը Հա. դին Սուրբ քիրիսէսինտէ Դերերը. կաթողիկոս վէ Բաթրիգ ըրիմ. պէթու Ազարեան էֆէնտի հազ. րէթլէրինէ Պալիսմ իթմասընը մէ. լասիմի բուհանիյէսի մուաթանան սուրէթտէ իճրա օլունմուշ տըր։

Ռում, Պուլկար, Մէքթիթ, Սուր. Հանի վէ միւլլը սայիրէ Գոթօլիք ըուէասը իլէ, ֆազիլէթլու Գա. զանճեան Սուքիաս վէ Էնգարէ մէրիսասը Առաքելեան կարա. պետ սէրբիագոբոս էֆէնտիլէր վէ Գալաթիյէ մէրիսասա միւնթէ. խապը Էմմանուէլեան Պողոս վէ Ամպէրսոյեան Մովսէս վէ Սան. տալճեան Յովսէփ Գերապայծառ. լար, վէ Վիեննա միաբանութիւ. մեծաւորը Ա. յրենեան Հայր Ար. սէն վէ Վենետիկ միաբանութիւնը Մեծաւորը Ճարեան Հայր Աբրա. համ վարդապետէր, վէ սայիր քէսֆիֆէի ըուհանիլէր հազը պու. լունտուգլարը կիպի, Ֆրանսըզ սէֆարէթի միւշավիրի գանի Մոն. թօյոն վէ տիկէր սէֆարէթ մէ. մուրլարը վէ կաթողիկոս հազրէթ. լէրինին պէրատէրլերի, հէմչիրէի մի. հէբէրմէսի վէ թէպլիգաթը սանդրէսի վէ միւթէպերանը միլլէթ (ասհապը բիւթպէտէն օլանլար նըշանլարընը հայիզ օլարագ) վէ միլլը միւխթէլիֆէտէն պազը զէ. վաթը միւթէպէրէ տախի հազը պուլունմուշլար տըր։

Ցաաթ 4 բատտէլէրինտէ Մոն. սէնեօր վանուիթէլի իլէ կաթու. ղիկոս Ագարեան էֆէնտի հազրէթ. լէրի վէ սաիր ըուէասաի ըուհա. նիյէ պայ իլէ քիլիսէյէ տուխուլ իտիպ, միւշարիյէհիւմ հազ. բաթը մախսուսէն թէտարիք ի. սիմիշ օլան Ամոռլարա գուուտ իթիքտէն սոնրա, Մոնսէնեօրը միւշարիյէհ Գուտտասը Շէրիֆ թագտիս իյլէմիշ տիր։ Պու սըրա. տա Հալասեան Յովհաննէս վէ Ադ. ջէհիրլեան Բառնաբաս Գերապայ. ծառլար կաթողիկոս հազրէթլէ. րին իքի եանընտա պուլունմուշ. լար տըր։

Խիթամընտա Մոնսէնեօր վա. նուսթէլի Բաբա հազրէթլէրի նա. մինա օլարագ կաթողիկոս հազ. րէթլէրինէ Պալիսմը իթա իթմիշ, վէ իւչ ատտա էլմա թօրլուլարը տա մէզքիւր Պալիսմա թագմ. ըրը։ Պու բասիմեի միւթագբլ պէն կաթողիկոս հազրէթլէրի Ա. ւագ խորանա չըզըգ ճէմաաթա օրհնութիւն վերտիքտէն սոնրա, ալայ իլէ մախսուսէն թէտարիք ի տիւմիշ օլան օտայա չըգմըշ վէ բուէսա վէ միւթէպերան տախի օրատա թօրլանարագ։ Մոնսէն. եօր վանուիթէլի թարաֆընտան իքրամլար օլունմուշ վէ ճիւմէ թարաֆընտան կաթողիկոս հազ. րէթլէրի թէպրիք իտիմիշ տիր։

Մուախխարէն կաթողիկոս հազ. րէթլէրի կաթողիկոսարանա ավ. տէթ իտիպ, քէնտի ըէհապինի. նէ թաամ վէրմիշ տիր։

—

Տիւնքի կիւն Միացեալ ընկե. ըութիւնըն կէդր. ժողովը՝ Գալա. թա խորհրդարանընտա 16 երես. փոխան հազը պուլունտուղու հալտէ, սաաթ 8է չէրեէք գալա. բագ ադտը իճթիմա իթմիշ, վէ բէ. իս Առաքել Ալթուն Տիւրրի էֆ. մէճիսին իքինճի տէվրը քիչատը միւնասէպէթիյլէ բէք միւնասիպ պիր նուսգ իլրատ իտէրէք, ընդ. երութիւնը տէվրը սաալրգը (անցեալ շրջան) իւզէրինէ պիր նազար տաֆ իթմիշ, վէ տէվրը մէզքիւրտ ընկերութիւնը իտա. բէ վէ մարիյէճ պուհրանլարտա պուլունտուղունու՞վէ վարժապե. տանոցը գաբատուղընը պէտան իլ. էմիշ տիր։ Ալթուն Տիւրրի էֆ. տէվրը հազրընը (ներկայ շրջան) մուամէլաթընտան պահս իզահաթ. մուամէլաթը մէզքիրէրէնին պիւր. մէ գապուլի իլէ մէարիֆ լայէհա. ընտան (կրթական ծրագիր) վէ նիզամնամէի տախիլիտէն, վէ չա. բէի եէկեանէսի հիսսէտարլարընը չօղալմասընա միւթէվագգֆ օլան ահվալը մալիյէտէն պահս իթմիշ տիր։

Մուամիլէյհ բէիս՝ էֆ. սապրգ Ցնօրէն ժողովը պէօիւք մուա. մէլաթը միւսմիրրէսինի (արդիւ. նաբեր) մէտհ ու սիթայիշ իթմիշ, վէ մէզքիւր ժողովը՝ ընկերու. թիւնը պիրինճի սէնէ տէվրի պրանչասընը կէդր. ժողով Դիւա. նընա թէսլիմ իթմիշ օլաուղունու, վէ պունուն թէտգիգ ու թէֆ. թիշի իչին պիր գօմիսիօն թէշ. քիլինին լիզումը պուլունտըղընը, վէ պու սուրէթլէ սապրգ Ցնօրէն ժողովը նէ տէրէճէ ջարէթը միլլէթլերիրանէ իլէ չալըշըպ նիճէ սէմերէ հուսուլի կէթիրտի. կինի պէյան էյլէմիշ տիր։

Բէիս Ալթուն Տիւրրի էֆէնտի. նին նուսգը բէք զիյատ ալգըշ. լանմըշ տըր։

Նուսգը խիթամընտա, օգուն. մամըշլիքի մազպաթաարտան պիրի գրաաթ օլունմուշ, վէ Փոխ-Ատե. նագպիր Հրանտ Ասատուր էֆէն. տի պիր գաշ կիւնտէն Էվրօբայա ազիմէթ իտէճէկի ճիհէթլէ իս. թիֆա իթմիշ, վէ Ս. Ատենագպիր տախի զաթէն իսթիֆա իթմիշ օլ. մաղլա, Գասպար Զերզար էֆէնտի Ս. Ատենագպիր վէ Մարգար Պեյ. լիճեան էֆէնտի Փոխ-Ատենագպիր ինթիխապ օլունմուշլար տըր։

Պատէհու լահրդ Ցնօրէն ժո. ղով՝ 1881—82 սէնէսի պիւտժէ. սինի թագտիմ իտէրէք, պունտա տէվրը հազրտա ընկերութիւն ի. չիւն թէքմիլ 4119 լիրա 85 ղրշ. մասրաֆ թային ու թախսիս օլուն. մուշ տըր։

Մեղքիւր Ցնօրէն ժողով՝ Մի. ացեալ ընկերութիւնը թահթը ի. տարէսինտէ պուլունան մէքթէպ. լէրին միւտիրիյէթինի իւչ եէրինէ իբիյէ թէնզիլ ու թագսիմ իթմիշ տիր։

Զիքր օլունան պիւտժէ հագ. գընտա մուֆասսալ միւզաքէրէյէ կիրիշիլմէյիպ, պիւտժէ գօմիսիօ. նընա պիլէհվալէ օրատան բարբր. թօ կէլտիքտէն սոնրա թահթը միւզաքէրէյէ ալընմասընա գարար վէրիլմիշ տիր։

Ցնօրէն ժողով՝ իսթիֆա իտէն պէշ ազասընը եէրինէ տիկէրլէ. րինին ինթիխապ օլունմասընը թէքլիֆ իթմիշ, վէ պու թէքլի. ֆինէտէ պէօյիւք էհէմմիյէթ վէր. տիկինի պէտան էյլէմիշ տիր. զիրա պիր չօգ երեսփոխանլար Ցնօրէն ժողովա մուավէնէթ իթմէք էս. թէմէտիքլերինտէն, վէ քէնտիսի (Ցնօրէն ժողով) ազ բիմէնէ իլէ իճրաի մուամէլէյէ միւգթէտիր սը. մաբզընտան, էկէր 3 էֆենտի ազա պու կիւն (եանի տիւն) ինթիխապ օլունմազ իսէ մէսուլիյէթի տէ. բէօհտէ իտէմիյէճէք տիր տէմիշ տիր։

Պու իսթիճալ իւզէրինէ մէզքիւր էֆենտի ազալար ինթիխապ օլուն. մուշ տըր։

Քէզալիք սապրգ Ցնօրէն ժողով մուհասպաթընըն թէտգիգի ի. չիւն պիր թէֆթիշ գօմիսիօնը թէշքիլ օլունմուշ վէ մէճլիս 12է չէրեէք գալարագ տաղըլմըշտը։

—

Մահպասմըզա խապէր վերիլ. տիկինէ կէօրէ, խիզանու Ուսում. նասիրաց Ընկերութիւնը՝ նիզամ. նամէի տախիլսինի եէնիտէն թապ իթտիրուպ, պիր մըգտար մաթ. պու նիւսխէլերինի խիզան ճանի. պինէ իրսալ իթմէքտէ իքէն, հիւ. քիւմէթ՝ միւնտէրիճաթընը թէտ. գիգ էթմէք իւզրէ մէզքիւր նիւս. խէլերի էրզրում եօլու իւզէրինտէ վագը պիր մահալտէ թէվզըֆ իթ. միշ տիր։

—

Փանդպա օգունագուլունա կէօրէ, Մուշա քեանն Պուլարդ գազանը քեօյէրինտէ էլմէնիերին պա Թարա միւթեասարքի պու. լունտուգլարը թարալար ֆազ. ըրինտէ հիւքիւմէթը մահպիյէ Զէրքէս մուհանիրինի իսքանի իթ. տիրմիշ օլտուղունան՝ Զէրքէս. լեր մէզքիւր թարալարա սահիպ օլմագազ վէ հաթթա իւզէրլերինտ պէնանար պիլէ եաբմագա պաշլամըշլար տըր։

Մուշ Առաջնորդարանը պու պապատ՝ բաթրիգխանէյէ պիր թէ. լէկրաֆ քէշիտ իրսէրէք, Մուշ հիւքիւմէթինէ վուգու պուլան պիճիմէկ իսթիտասընը հիչ պիր սէմերէսի կէօրունմէտիկինի իչար իթմիշ տիր։

—

Մաել մէմունիյէ խապէր ալը. ընըրընա կէօրէ, Սօֆիա վէ Պոանա վիլայէթլէրինտ բուլգարլար պէյ. տիրինտէ մէհաքիմ մէմուրլարէթ. լէրինտէ պուլունմուշ օլան վէ պիր գաչ վագթտան պէրու ճէրէյան Հաբաշ կազէթասընին ումուրը թահրիրիյէսի մուավէնէթինի իճ. րա իթմիշ օլան Պաղիկեան ճա. կոբ էֆէնտի՝ պու քէրրէ պիլ իմ. թիհան տավա վէքեալէթի սիլքի. նէ տախիլ օլմուշ, վէ իճրաի սէ. նաթ զըմընտա տիւնքի կիւն է. տիրնէեէ ադիմէթ իթմիշ տիր։

ԻԼԱՆ

Մ. Ավրամ Լէվին միճարէ. գաթ իթմէսի իւզէրինէ, Ա. Լէվի վէ Ֆրանթէլլի նամըյլա լճրաի մու. ամէլաթ իթմիշ օլան շիրքէթը թիւճարիյէմիզ պու տէֆա ճիւմ. լէմիզին իթթիֆագբլա տաղտրլ. տըղընը պէէան իլէ քէսպը ֆաբը իյէրիզ։

Շիմտիյէ գատար մաղամզա իպ. ըազը էմնիյէթ իթմիշ օլան զէվա. թը քիրամէ արզը թէչէքքիր ի. լէրիզ։

ԱՎՐԱՄ ԼԷՎԻ
ԵՈՒՏԱ ԼԷՎԻ
ՄՕՒԶԷ ԼԷՎԻ

Եօղարբտա միւնտէրիճ օլան թահրիրաթը ումումիյէտէ նազ. ըէն, պուրատա վէ Լոնտրատա

ԼԷՎԻ ՖՐԱԹԵԼԼԻ

նամըյլա միւլզա Ա. Լէվի վէ Ֆրա. թէլլինին եէրինտէ եէնիտէն տիկէր պիր մաղազա քիւշատ օլունմուշ տըր։

Շիմտիյէ գատար էսքի մաղա. զամզդա կէօսթէրմիշ օլտուղունդ էմնիյէթի իշպու եէնի մաղազամը. զա տախի իսրաղ պույուրաճաղը. նըզա իւմիտ իլէ պէրապէր, սաթի. տէ միւնտէրիճ օլան իմզալարըմը. զա տըգդաթ պույուրմանըզը ըէ. ճա խյէրիզ։

ԵՈՒՏԱ ԼԷՎԻ
ՄՕՒԶԷ ԼԷՎԻ

ԵՈՒՏԱ ԼԷՎԻ իմզալայաճագ ըՄ. թամզօլտա,

ՄՕՒԶԷ ԼԷՎԻ իմզալայաճագ Լօնտրատա։ 3—1

Իրան գօնսօլաթօսու ճանիպինտէն կէլէն իլան

Թէպաահ տէվլէթըԱլիյէտէն Տիգ. բան Գարակէօղլան էֆ.ենին Իրան տէվլէթը Ալիյէի թէպաասընտան ՈսկեանԱրսէնեան էֆ.ենին թէրէքէ. սինէ ահա օլան պաղը մաթլուպաթ իւզէրինէ վազիֆտիրտիյի սէքէսթ. ըօ պու տէֆա Պիրինճի մահքէ. մէի թիճարէթին 22 իրլու սէնէ 97 թարիխլի իլամըյլա ֆէքք օլուն. մուշ օլմաղլա, թէրէքէի մէզքիւ. ըէնին նազըրը Հաճի Սարգիս Թով. մասեան էֆ.ենին մաթլուպաթը մէզ. քիւրէնին թահսիլինէ մէէղուն պույուլնտուղուիրան գօնսօլաթօսը ճանիպինտէն պէէան ու իլան օ. ունուր։ 2—2

ՄԷՖԵԱԹԻՊ

ԳԱՑՄԷՐԻՑԷ

15 Սեպտ. 1881

Էֆէնտի,

Դայսէրիէ-միլլի լսելդ Առաջնորդը Գեր. Եղիա Սրբազան միւսամէհմանը վէ ատէմ էհլիյէթինտէն նայի ահվալը միլլիէթիլրին բերուշանիյէթինի միւպէյերին բաթրիգիմիզ միւթեգատաիւմ 60 իմզալը արիզէնին պէր սուրէթի 4746 նումէրօլու Մանրոմէէ Էֆէնտի կազէթաքընտա տերճ օլունմասը միւլապէսէյլէ, կազէթաի մէզքիւր միւէլլիֆինին զէյլինտէ իթիմիզ օլտուղու միւթալասաքընն աթիւզ զիքր 3 նօգթալարը հազրինտա իթիրազաթը ճէրիանէմիզի արզ իթմէյլի էլզէմիյէթտէն ատտիյլէմիշտիր։

1. Կազէթաի մէզքիւրը՝ մումահէյհ Սրբազանըն պէր առաջնորդա մախսուս օլան էհլիյէթ վէ լիյագաթտան պէ պէհրէ օլուպ «օ շէյ իչիւն տօղմամշ» իստուկինի կիւզէլճէ պէեան իթիրաֆտէն սօն. բա խթիֆաթիթրիւպ, ֆազաթ «վանահայրէդտա գալարագ վանքըն» ապատրնա վէ միաբանութիւնուն թէրազդբընա չալշամասընա գարար վէրմէլի տիր» տէմէսի թատճիպլիմիզի մուճիպ օլմուշ տրր։ չունքի արիզէի մէզքիւրէտ Գեր. Առաջնորդուն իգամէթկեանը պուլատ. Ս. նարապետ վանքընն՝ մումահէյհին վանահայրէդը սայէսինտէ կիրիֆթար օլտուղու հայը հիւզնէնկիզի ալէլիսթաքսար լաքին միլէթբերվէր գալպէրին էսֆիհին վէ պէրի տէ հիտտէթինի միւէտտի օլուր տերէճէտէ նագշ օլմուշ իքէն, կազէթաի մէզքիւրը պէթէքքար մումահէյհին վանահայրէդտա իպգասընը ճայիշ ատտ իթմէսի կէօրիւնիւր քի եա արիզէի մէզքիւրէնին օլ գըմը տգգաթընը ճայիպ օլամամշ տրր, եա տա զանն իթմէքտէ տիր քի՝ առաջնորդլուգ վէզայիֆ ու զավայիլի եղիա Սրբազանըն ֆիքրինի հիչ տէյրի իսկ ճիւզիճէ օլսուն իշղալ իթտիկինտէն, վանահայրէդ մէմուրիյէթինի տերճէճի մաթլուպէտէ իճրա իտէմէմէքտէ տիր։ հալ պու քի վագիֆէ վէ մէսուլիյէթ մումահէյհ իչիւն մանաբդ պիրէր լուլէթ օլուպ, միւլէթճէ առաջնորդլուղունա մախսուս հիչ պիր իշէ դէրբէ մրգտարը ֆահտէսի տօգանմատրը չէօյլէ տուրսունն, պարի վաղիֆէսի օլտուղունու տախի խաթր ու խաեաիրնտէն պիլէ կէչիրմիյի եօգ տրր։ պունուն իսկ իսպաթ վէ թաստիգի նիչէ սէնէլերտէն պէրու բաթրիգ հազրէթլէրինտէն զվ Զանական վէ Ցտեսական վէ Ուսումական խորհուրդլար թարֆիլարընտան քէզա բարենորդման վէ Սովէտոց վէ Ս. Երուսաղէմայ պարտուց բարձման ցանձնաժողովլարը ճէվանիպի ալիյէլէրինտէն նիչէ նիչէ ըսմի վէ թէէքիտլի թահրիրաթլարը ալլար վէ սէնէլէր իլէ պիր գուրու ճէվապա տախի նայիլ օլամամագտա պուլունմասը տրր, չունքի առաջնորդլուգ՝ մումահէյհ իչիւն քէնտիսինէ միհիւրէնմէյէ կէօնտերիլէն թահրիրաթը թէմհիր իթմէք տիմէք օլուպ, պինտէն ա. էյհ առաջնորդլուգ՝ մումայիլէյհին էպէտի վագանցատա օլան էտրիւնիւ վէ վագթընը վէ ֆիքրինի զէրբէճէ մէղլուլ իտէճէք պիր չէյ իլավէ իթմէմիշ տիր քի, մէմուրիյէթի մէզքիւրէտէն քէֆքեէտ իթտիկինտէ պիր չէյ թէնգիլ եա տա թագլիլ իտէպիլսին։

2. Մէզքիւր կազէթա «Դաւառական ընդհ. ժողով թէճէմմիւ իթմէլի վէ ասլա խաթըր կէօնիւլէ տօգունմատարագ մումայիլէյհէ առաջնորդլուգ իտէմէէճէկինի նէզաքէթ իւզրէ խապէր վերմէլի տիր» տէմիշ։ Արիզէի մէզքիւրէտ իսկ Դայսէրիյէ մէճալիսինին իսմի մէվճուտ ճիսմի նամէվճուտ օլտուղու իչար գըլընմիշ օլուպ, ընդհ. ժողով նիչէ տէֆալար տավէթ օլունարագ էքսէրիեէթ օլմատըղընտան թէճէմմուաթ օլամուպ, կէլէնէր տախի իչթիքեա իտէրէք տաղըլտըգարը վէ հէլէ շու սօն պիր գաշ այզարֆընտա տավէթ տախի օլունմատրը չէօյլէ տուրսուն, եագընն կիւնլերտէ էն էլզէմ վէ միւսթաճել պիր մէսէլէտէն տօլայը Ամեն. Սրբազան Պատրիարք Հայր հազրէթլէրինտէն մէվրուտ էմրնամէ իւզերինէ տավէթ օլունտուգտա, մումահիյէյհ՝ վանքտան կէլմէէուպ վէ եէրինտէն տախի գըմըլտամատրընտան, իճապէթ իտէն պուլունմատրը, Քաղաքական ժողով իսկ իտարէտէն ճճիզ՝ բարասըզլըգտան մատտա նախագահրտախի պուլընմատրընտան վէ ազասընն հէր պիրլերի իսկ գաթի իւմիտ պէրիլէ գաշ այլարտան պէրու իճթիմա իտէմէտիքլերի, կրօն. ժողով քէզա նախագահտան մահրում օլտուղունտան հիչ պիր օրինաւոր նիստ իտէմէտիկի վէ պու սըրատա միլլէթին տախիլի վէ խարիճի պինլերճէ հուգուգու բայմալ օլուպ, նիչէ ուլկունսուղ հալլեր կիւն պէ կիւն վագը օլմագտա իսկ տէ, հիչ պիրարաեան վէ գօվալաեան օլմատրը մէճալիսը մէզքիւրէնին քէնտի արձանագրութիւնլարընտան միւսթէպան իքէն, ճճէպա գանը մէճլիս իճթիմա իտուպ տէ, մումահէյհէտէն իսթիֆա իսթէյճէք տիր։ պէյէմէյիզ։

3.—Կազէթաի մէզքիւր «եէնի ինթիխապ օլունճագ Առաջնորդ մէսարիֆաթը իչիւն հիչ տէյրի իսկ այտա 50 լիրա կէօզէ ալընմալը տրր» տէմիշ տիր։ Եղիա Սրբազան կիպի թէսէյեիպիւ ալթընտա Դայսէրիյէի իճազ իտէն պիր Ա. ռաջնորդա պունտան պէշ այ էվվէլ 10—15 լիրա մահկէ թախսիս իտիլտիկի վէ էհալիտէն թօրլանմաղա գարար վէրիլտիկիվէմիւ. մահէյհին՝քիմէյէ խապէր վէրմէքսիզին պըրագըպ վանքա կիթմէսի ճիհէթիյլէ եօյլէճճէ բէսիմանտէ գալմըշ օլտուղու հալտէ, ճճէպա սահիպի՝ էհլիեէթ պիրԱռաջնորդա Գայսէրիեէ էհալիսի նաեիլ օլտըգտա, անտէն բարամը էսիրկէր տեեու զանն օլունմագտա տրր։ վիճակըմըզ օլ պապտէ չէօյլէ պիր տար վագթտա պայդա էեալէթլերի թեգատտիւմ իթմէզ իսէ, հիչ պիրինտէն տէ կէրու գալմաեաճաղը պէտիհի տիր։ խուսուսաքի էօյլէ պիր էհլիեէթ վէ լիեագաթ սահիպի Առաջնորդ ճէմաաթընն հիւսնիւ թէվէճճիւհիւնիւ գանտրգտան սօնրա, քէնտի իտրաք վէ թէտապիրի հասէնէօր ռաեէսինտէ նիչէ կիւզել վարիտաթ մէնպասլարը պուլաճաղը տախի էմրի թապիի տիր։

Միւէլլիֆ էֆէնտի, չունու տախի պիլմիւնասպէպ հավատիսէն իլավէ իտէրիզ քի, պու կիւնլերտէ Դայսէրիյէմիզէ թագրիպան 8 ռաթի պաեիտ օլան թօմարզա գարիյէսինտէ քեռին Ս. Աստուածածին վանքընա ասհաղը իմզատան պաղըլարըմըզըն սէյեահաթը վուղու պուլուպ, եագընն վագթտա մահէլի մէզքիւրուն քէսպ էյլէտիկի մամուրիեէթի տօղրուսու պատիի մէմուրիեէթի վէ թէաճճիւպիւմիւզ օլմուշ տուր։ մէզքիւր վանքըն իտարէսինէ կէրմիրլի Արժ. կարապետ վարդապետ Շահինեան մէմուր օլուպ, միւթթասըֆ օլտուղու չէյմէի ճէմիլի զահիրանէքմասընա ճարուզու չէպ ճանիբարանէ պէզլի վիճուտ իլէ չալըշըպ, վանքըն հեր պիր ումուրու խուսուսունու հիւսնիւ սուբէթտէ եօլունա գօյուպ, ճէմաաթըն թէվէճճիւհ վէ նազարընը օրաեա ճէլպ իթմէկէ մուվաֆֆագ օլմուշ տուր։ Մէզքիւր սաղիր վանքը կիտիպ թէմաչէ իտիպ, Ս. կարապետ կիպի ուլու վէ ճէսիմ վանք իլէ պիր տէֆա մուգաեէսէ իտէն քիմսէ չիւպհէսիզ գանի օլաճաղը քի Եղիա Սրբազան կիպի տույզուսուզ վէ թէն. բէրէսթ պիր մէմուր էլինտէ օլ էմմալարը վանք՝ քէնտի ուլու տէրճէլէրինի զայպ վէ չու խարապաթ հալէ կիրիֆթար օլտուղու եէրտէ թօմարզա վանքը տախի բէրուշան պիր հալտէ իքէն, քէնտի ֆէտագքեար պիր մէմուրու սաեէսինտէ կիւնպէկիւն թէրազդը վէ չէրեֆեապ օլմագտա տրր։ Շեօյլէ քի Ս. կարապետ վանքընտա պիր դար քիւրիւթմէք բարաը վէրիլմէսին տէյու քեաֆֆե թաղլար վէ տայիրէնին թամըրը ալթընա ադըպ կիւզել օտալար խարապ վէ կիւնպէկիւն վիրան օլմագտա իքէն, թօմարզա վանքընա իսէ էսկիտէն ինչա օլունմուշ օլան օտալար վէ տայիրէլէր էյու հրֆզ օլունտուգտան՝ մատտա միւճէտատէն տայիրէլեր վէ օտալար եաբըլմագտա տրր։ Ս. կարապետ վանքընտա զիգրյմէթ խալըլար, չիչէքլի քիլիմէր վէ սահիր մէֆրուշաթ 15 սէնէլիք թօղվէ թօբրագ իլէ ֆարէլէրէ թամամ վէրիլմէքտէ իքէն, պու վանքտա կիւլ կիպի հրֆզ օլունուպ, ճէտիալերի տախի ալընմագտա տրր։ Ս. կարապետ վանքընտա նիճէ պագըրլար վէ պունճա նուհաս թագըմար գալալ եիւղիւ կէօրմէյիպ, ճէնկերտէն քիր բաս իչինտէ կէօրէնլերին տէչէթինի տավէթ իթմէքտէ իքէն, թամարզա վանքընտա հէր տիւրլիւ նէգաֆէթ տէվամ իթմէքտէ տիր։ Ս. կարապետ վանքընտա պաղչէլերը վէ պաղլար հայվան աղըրընա միւչապհէ օլուպ, պիր գարար աղաճլարը քէսիլիպ եագըլմագտա իքէն, պուրատա իսէ վանք տախիլէն վէ խարիճէն կիւլիսթան հալի քէսպ իթմէքտէ վէ կէօրէնլերի հայրան գըլմագտա տրր։ Ս. կարապետ վանքընտա ատի պիր քէյ գատար օլսուն օգույաճագ ձանաւոր պիր տիրացու պուլունմայպ, օգուեանլարըն աճայիպ սետալարը հէր քէսի պիհուղուր իթմէքտէ իքէն, պուրատա իսէ նօթա տերսի աղան վէ պէլլեեէն չիֆթէ սարկաւագլար վէ խալը կիւզել սեսլի տիրացուլար պուլունմագտա վէ ճէմաաթը թէհյաեիւր իթմէքտէ տիր։ Խիլասա, Ս. կարապետ վանքընն պու կիպի ռուսի իտարէսինէ նիսպէթլէ միլլէթիմիզ էֆիրատը պիր բարա վէրմէք իսթէմէմէքտէ վէ վերջինէր տախի նատիմ օլմագտա իքէն, պուրատա կէօրիւլէն հիւսնիւ հալ վէ գապուլիյէթէ պինտէն միլլէթիմիզ չէօյլէ տուրսուն, պաղը Ավշարար պիլէ գօտուն վէ գօչ հէտտիյէ իթմէքտէ տիրլեր։

Իմտի իչպու մէվատտը մուհիմմէ իւզերինէ Ամեն. Ներսէս Սրբազան հազրէթլէրի իլէ կեդր. վարչութիւնուն վանական խորհուրդը հէյեթինին նազարը տիդգաթլարընը տավէթ իտէրիզ. չէօյլէքի էրմէնիլերէ պիր տեվրը ճէտիտ տէնմէյէ չայան օլան քէնտուբաթրիթիյի զէմանընտա հեր էյալէթ միւշարիւնիլէյհին հիւսնիւ էլթաֆրինն ֆէվալիտի քէսիրէսինի կէօնէնմէքտէ վէ թէրազդրյա եիւզ թութմագտա օլտուղու հալտէ, նաեէկ վէ պիգայտ պիր առաջնորդ վէվանահայրընն եէար միւսամէհասընտա պունճա սէնէլերտէն պէրու մուզտարըպ օլան չու Գայսէրիյէ ահալիսինին վէ Ս. կ. վանքը կիպի պիր ուլու տարբէնին թաշ վէ թօրրագլարընն ֆիզանլը սէտալարընա իճապէթ պուլյուրուպ, չու հալը բիւրմէյատան պիր ան էվվէլ թալտիսէ հիմմէթ իթտիքլէրինտէ, ահալիմիզ իլէ էպէտ սէնա վէ թէչէքքիւրէ պօրճը իտէճէքլերի վէ պէօյլէ պիր պիմէնէտ թէէսիսաթը խայրիյէի եէնիտէն իճեա պուլյուրաճաղլարը պէտիտար տրր։

Միւէլլիֆ էֆ. իչպու արիզէմիզն կազէթայը միւթէպէրէլերինին իլք նիւսխէսինտէ վաթան աշգընա տերճ պուլյուրմասընա վէ պու պապտէ էֆքեարը բէսէնտիտէլերին իլավէսինէ հիմմէթ վէ միւսաատէնիզ մաթլուպումուզ տուր։

(Իմշալը)

Նշան Բ. Բօյատեան. Մկրտիչ Տր. Կարապետեան. Գէորգ Գալբագեան. Առաքել. . . (1). Յարեթ Յ. Գալբագեան. Գրիգոր Մ. Գունտագեան. Ս. Տ. Գալբագեան. Հաճի Կարապետ Մայսեան. Հաճի Բենիամին Թ. Գալբագեան. Օհաննէս Մանուկեան.

(1) Պու իմզանընն մախէսի սգուսնամամշ տրր։

ՎԱՐԺԱՊԵՏԱՆՈՑ Ի ՎԱՆ

—

Մէգալէի ամիկէյի՝ պիթարաֆիլղա բիայէթէն այնէն կազէթամզդա տերճ իտէրիզ։

Վանայ Վարժապետանոցի խընդիրն՝ Միացեալ ընկերութեանց երեսի. Ժողովոյ մէջ իւր լուծումն ստանալէ յետոյ, այս անգամ Պոլսոյ Հայ Մամլոյն քննութեան են. թարկուած է։

Ցիրաւի եթէ նկատողութեան առնուի միայն Միացեալ Ընկերութեանց համբաւն ու վարկն, դիւրահասկանալի է այն օրինաւոր հետաքրքրութիւնն՝ զոր ժողովուրդն կը ցուցուցնէ Ընկերութեանց գործողութեանց մասին։

Միացեալ Ընկերութեանց երեսփոխան՝ ես միշտ դաւանած եմ և կը դաւանիմ թէ հասարակց կարծիքն՝ բարձրագոյն դատարանն է ուր ամեն խնդիր իւր օրինաւոր լուծումն կ'ստանայ։ Իրաւ է որ այս դաւանանք՝ իրրև ազատական սկզբմամբ վանքերու մէջ դաստիարակեալ երիտասարդաց մէջ իւր կուսակիցներն չի կրնար ունենալ։—Բայց եթէ նախորդ Ցնօրէն խորհրդոյ սկզբմունքները իւր յայտնութեանց պէս խարխուլ են և մեծ խնամքով պատրաստուած բանախօսութիւններ մեր ատենագրութիւնները զարդարելու միայն չեն ծառայեր, մեք ասկէ լաւագոյն առիթ մը չենք կրնար ունենալ, հրապարակաւ ալ հերքելու մի առ մի նոցա պարունակած սխալ տեսութիւնները ու եզրակացութիւններն։

«Դատ ուղեցին, կըսէր անցեալները նշանաւոր փաստաբան գայթակղալից դատի մը առթիւ, դատ ուզեցին, աւելի դէշ իրենց համար։»

Մեք ալ կըսենք, նախորդ Ցնօրէն խորհուրդն հրատարակութեան կը դիմէ, աւելի դէշ իրեն համար։—

Աւելորդ է ըսել որ այս յօդուածիս մէջ նկատողութեան չի պիտի առնեմ վերջին անգամ թէէֆէնտիի էֆէնտիին մէջ Ունկնդիր ստորագրութեամբ երևցած գրութիւն մը՝ որ պատասխանի մը արժանանալու համար, պէտք եղած ամեն լուրջ հանգամանքէ զուրկ է(1)։ Արդարև մեկ կողմէն անփոփոխ շարունակութիւն և միւս կողմէ յարձակում և անուանարկութիւնք չեն որ յօդուած մը հասարակաց ուշադրութեանը կը յանձնարեն։—

Ընճոռնի ոճ մը, (ներուի մեզ եթէ Պիւֆոնի հռչակաւոր խօսքն յիշենք) աւելի անճոռնի տրամաբանութեան մը միացած՝ արտադրած է այն յօդուածը, վերջին հետք գրականութեան դարու մը որու Ցերոյենց մը կը նախագահէր։

Իսկ այն յօդուածին մէջ յիշուած մի քանի ծիծաղելի առաջարկութիւնք, որպէս են ուէէ պայտօնական հանգամանք չունեցող յանձնախումբի մը՝ Երեսփ. ժողովոյ որոշումն չնչելու մասին եղած եզրակացութիւնք, ասոնք միայն զուարճութեան ժամերու կամ խորտակուած կուսակցութեան մը մխիթարութեանը համար ներելի են։

Վարժապետանոցի փակման առթիւ ոճրագործներ, քանդողներ, խորտակողներ, ասոնք եղան միայն հակառակ կուսակցութեան մեղ ընծայած պատուանուններն, մեզ՝ որ բացարձակ մեծամասնութեամբ մը վարժապետանոցի փակումը քուէարկեցինք. մեծամասնութիւն մը՝ որոյ նմանը նախորդ վարչութիւնը իւր շուրջը երբէք տեսնելու բաղդը չունեցաւ։

Այո՛, քանդեցինք հաստատութիւն մը՝ որ զչխարհ խաբելով ստակ հաւաքելու միջոց մ'էր միայն, քանդեցինք դպրոց մը՝ ուր աղքատին ստակը հարուստը կը լափէր, քանդեցինք վարժապետանոց մը՝ որ վարժապետ չէր կրնար և չի պիտի հասցնէր, և վերջապէս փակեցինք մէկ դպրոց, 32 դպրոց չի փակելու համար, եւ ո՞վ է որ պիտի մեղադրէ այն բժիշկը՝ որ հիւանդ մը մահուանէ փրկելու համար նորա փտտած մէկ անդամը կը կտրէ։

Եթէ վարժապետանոցն գոցելնիս է միակ ոճիրնիս, այժմէն կը յայտարարեմք թէ այդ ոճիրն մեր փառքն է։

Թէ իրօք վարժապետանոցն զամենք խափելով ստակ հաւաքելու միջոց մ'էր, թէ հոն աղքատին ստակը հարուստը կը լափէր, թէ վարժապետանոցը վարժապետ չի պիտի հասցնէր և թէ վերջապէս վարժապետանոցին գոյութիւնը ընկերութեան գոյութիւնը կ'սպառնայ, ահա ասոնք են խոնդրոյն չորս գլխաւոր տարբերը զորս մի առ մի պիտի քննեմ։

1. Վարժապետանոցը ժողովուրդը խաբելով ստակ հաւաքելու համար միջոց մ'էր։

Վարժապետանոցի պատմութիւնն գիտղցներուն համար, ասի տխուր ճշմարտութիւն մ'է միայն։ Եթէ սոյն դպրոցին բացման համար տեղի ունեցած վիճաբանութեանց մէջ, այս որոշիչ պատճառն չէ յիշուած, այդ Արարատեան Ցնօրէն խորհրդոյ խոհեմութիւնը և Ընդ. ժողովոյ պարզմտութիւնը կը ցուցնէ։

Արդարև, մինչդեռ ախռոնքերու մէջ հաստատեալ ամենատորին նախակրթարաններու համար կը ծախսուէր տարեկան 40—50 ոսկի, վանայ այս մեծանուն վարժապետանոց-Համալսարանին համար կը ծախսուէր. . . . (կ'սպասէր որ ըսեմ 800—600 դոնէ 400 ոսկի) կը ծախսուէր տարեկան 60 ոսկիխոստովանինք որ այս թիւն անողոք է։ Իսկ ուսումնասիրական ծրագիրն՝ այս թուոյն ամենապարզ հետեւութիւն, անոնցմէ նախակրթարանի մը ծրագրէն չէր կրնար հեռանալ։

Արդ եթէ սոյն հաստատութեան ամենահամեստ դրութիւնը նկատենք կը յայտնենք որ դրժուոր կը լինի մեզ վարժապետանոց անունն և սորա վանայ մէջ բացումն ըմբռնել, ուր արդէն համարժէք նախակրթարաններ չէին պակսեր և չեն պակիր, ինչպէս որ վիճակագրութիւններէն կերևի։—Բայց պիտի ընդունիմ պահ մը որ վարժապետանոց մը իրապէս բացուած ըլլար. բայց այդպիսի հիմնարկութեան մը հարկն զգալի էր. երբ մեք 32 վարժարանց համար վարժապետական սոյի մը չի հանդիպեցանք, Արարատեան ընկերութիւնն այն ատեն վարժապետաց ընտրութեան մէջ միայն դժուարութիւն պիտի ունենար։ Սակայն նոյն իսկ եթէ այդ հարկն զգալի ըլլար, Արարատեան ընկերութեան, վարժապետանոցի բացումէն, առջի վիճակն և ոչ մեկերնուս համար գաղտնիք մ'է։— Այդ ընկերութեան մէջ ամենէն աւելի իշխանութիւն ունեցող անդամը՝ վերջին ժողովոյ մէջ կը յայտարարէր թէ վարժապետանոցն ամիսն 5 ոսկով բացուած ատեն՝ ընկերութիւնն իւր սնտուկին մէջ միայն 30 ոսկի ունէր։

Հետեւաբար դրամական այդ ատիճան անձկութեան մէջ գտնուող ընկերութեան մը վարժապետանոց հիմնելու երլեն իւր գաղտնիքն ունէր, վասն զի վերջապէս այս ամենն լուրջ չէր։

Այս գաղտնիք թափանցել դժուարին չէ երբ դիտենք թէ Ա. բարատեան իւր մանրադիտական վարժապետանոցն ի ձայն վիրոյ և թմբկի կը հռչակէ և արդիւնքը մեծապէս կը վայելէ, ամեն կողմէ բաղձացեալ հանգանակութիւններն կ'իրականանան և Արարատեան ընկերութիւնն իւր նպատակին կը հասնի։

Ապաքէն ինձ չի՛նար մեղադրել փոքրիկ խաբէութիւն մը, որ թերևս իւր յառաջ բերած օգուտներովը կարդարանայ, բայց ոչ նաղ կը հաստատէ թէ վարժապետանոցն աւելի շահախնդրական («քէէյ-լիֆտ»)ի ձեռնարկ մ'էր քան թէ կրթական հաստատութիւն մը։ 2 վարժապետանոցի մէջ աղքատներուն ստակը հարուստները կը լափեն.

Ասի դժբաղդաբար և ոչ մէկ կողմէ հերքուեցաւ. միակ պատասխան, մեր ընդդիմախօսք, Բաղիշոյ և Մշոյ վարժարանց մէջ ալ այդ տեսակ զեղծումը լինելը յիշեցուցին. բայց զեղծումը զեղծումէ չարդարացնէր, և եթէ այդ վարժարանք ալ բարեկարգութեան պէտք ունին, ապահով թող լինին որ Ցնօրէն խորհուրդն ատոր ալ պիտի ձեռնարկէ։ Այս մասին մեր ընդդիմախօսից աւելի ուշադրութեան արժանի մէկ դիտողութիւնը սա է թէ, այդ զեղծումն բառնալ կարելի է առանց վարժապետանոցն գոցելու։ Մենք ալ ճիշդ հակառակը կը պնդենք. վարժապետանոցի աշակերտաց մէջ հարուստք՝ այն ատիճան բացարձակ մեծամասնութիւն մը կը կազմեն և անոնցմէ թոչակ առնելն այն ատիճան դժուարին, գրեթէ անկարելի է որ այդ զեղծումը բառնալու համար հարուստները ճամբելու պիտի պարտաւորինք որ վարժապետանոցն գոցել կը նշանակէ, որովհետև անդին 4—5 աշակերտ միայն պիտի մնայ։

Հարուստներէն թոչակ առնելն անկարելի է ըսինք, վասն զի եթէ վանեցի հարուստը իւր տղուն կրթութեան համար մեր դպրոցն՝ ազգային դպրոցներէն նախամեծար կը համարի, չի կարծենք որ մեր քով աւանդուած գիտութիւնք են պատճառ. գիտութիւնք՝ որք իւր արհամարհանքը միայն կը շարժեն. այլ վասն զի մեր դպրոցը ձրի է և ազգային դպրոցն թոչակաւոր, և այս կերպով երբ մեկ կողմէն աղքատին ստակը հարուստին կը ծախսենք, միւս կողմէն տեղացի ազգային վարժարանները կը զրկենք հարուստներուն ստիպեալ ալմսցութենէն, որով այդ Ազգ. հաստատութիւնք անհնամ կը մնան, և մեր մեկ ընկերական վարժարանն ինն ազգային վարժարան փակման կը հասցնէ։

Վերջապէս ըսի և կը կրկնեմ, ընկերութեան նպատակն ոտնակոխ ընել է վանայ պէս բաղդատաբար հարուստ և լուսաւորեալ կեդրոնի մը մէջ 700 ոսկի ծախսել, գումար մը որով 15 հատ վարպարան կրնանք բանալ մեր բազմակարօտ հայրենեաց մէջ։ Վանայ մէջ վարժապետանոց բանալ՝ աղքատին չոր հացն կտրել է հարուստին թոչունի մը կերցնելու համար։

(Շարունակելի)

ԷՐԶՐՈՒՄ

—

Շեհրը մէղքիւր մուխպիրիմիզէն կելէն մէքթուպ տրր.

. . . Խմբագիր

Կարնոյ Ազգ. գործերն լաւ վիճակ մը ստանալ սկսած են շնորհիւ Գեր. Առաջնորդ Ս. Հօր անխոնջ ջանից, կրթական ծրագիրն ընդունուած և քննութիւններն ալ աւարտած ըլլալով, կարնոյ Ազգ. և ընկերական վարժարանք միացած են ընդ միով տեսչութեամբ։ Ընտրեալարաններն անցեալ շաբթու և նախակրթարաններն ալ այս շաբթու աշակերտներն ընդունեցին և Առաջնորդ Ս. Հայրն սկսաւ ըստ առաջնոյն օրն մի քանի ժամ դպրոցներն հսկելով անցնել։ Ըստ նոր քուէարկեալ կրթական ծրագրի, ծրնողք սկսած են իւրեանց տղայոց համար թոչակ ստորագրել և բարերարք ալ աղքատիկ սաներու համար պաշտպան արձանագրուիր։

Ազգ. նշանակութեան արձանի ուրիշ լուր մը չկայ. միայն թէ վերջապէս փակեցինք մէկ դպրոց, 32 դպրոց չի փակելու համար, եւ ո՞վ է որ պիտի մեղադրէ այն բժիշկը՝ որ հիւանդ մը մահուանէ փրկելու համար նորա փտտած մէկ անդամը կը կտրէ։

Եթէ Վարժապետանոցն գոցելնիս է միակ ոճիրնիս, այժմէն կը յայտարարեմք թէ այդ ոճիրն մեր փառքն է։

Թէ իրօք Վարժապետանոցն զամենք խափելով ստակ հաւաքելու միջոց մ'էր, թէ հոն աղքատին ստակը հարուստը կը լափէր, թէ Վարժապետանոցը վարժապետ չի պիտի հասցնէր և թէ վերջապէս Վարժապետանոցին գոյութիւնը ընկերութեան գոյութիւնը կ'սպառնայ, ահա ասոնք են խոնդրոյն չորս գլխաւոր տարբերը զորս մի առ մի պիտի քննեմ։

1. Վարժապետանոցը ժողովուրդը խաբելով ստակ հաւաքելու համար միջոց մ'էր։

Վարժապետանոցի պատմութիւնն գիտղցներուն համար, ասի տխուր ճշմարտութիւն մ'է միայն։ Եթէ սոյն դպրոցին բացման համար տեղի ունեցած վիճաբանութեանց մէջ, այս որոշիչ պատճառն չէ յիշուած, այդ Արարատեան Ցնօրէն խորհրդոյ խոհեմութիւնը և Ընդ. ժողովոյ պարզմտութիւնը կը ցուցնէ։

Արդարև, մինչդեռ ախռոնքերու մէջ հաստատեալ ամենատորին նախակրթարաններու համար կը ծախսուէր տարեկան 40—50 ոսկի, վանայ այս մեծանուն Վարժապետանոց-Համալսարանին համար կը ծախսուէր. . . . (կ'սպասէր որ ըսեմ 800—600 դոնէ 400 ոսկի) կը ծախսուէր տարեկան 60 ոսկիխոստովանինք որ այս թիւն անողոք է։ Իսկ ուսումնասիրական ծրագիրն՝ այս թուոյն ամենապարզ հետեւութիւն, անոնցմէ նախակրթարանի մը ծրագրէն չէր կրնար հեռանալ։

Արդ եթէ սոյն հաստատութեան ամենահամեստ դրութիւնը նկատենք կը յայտնենք որ դրժուոր կը լինի մեզ Վարժապետանոց անունն և սորա Վանայ մէջ բացումն ըմբռնել, ուր արդէն համարժէք նախակրթարաններ չէին պակսեր և չեն պակիր, ինչպէս որ վիճակագրութիւններէն կերևի։—Բայց պիտի ընդունիմ պահ մը որ Վարժապետանոց մը իրապէս բացուած ըլլար. բայց այդպիսի հիմնարկութեան մը հարկն զգալի էր. երբ մեք 32 վարժարանց համար վարժապետական սոյի մը չի հանդիպեցանք, Արարատեան ընկերութիւնն այն ատեն վարժապետաց ընտրութեան մէջ միայն դժուարութիւն պիտի ունենար։ Սակայն նոյն իսկ եթէ այդ հարկն զգալի ըլլար, Արարատեան ընկերութեան, Վարժապետանոցի բացումէն, առջի վիճակն և ոչ մեկերնուս համար գաղտնիք մ'է։— Այդ ընկերութեան մէջ ամենէն աւելի իշխանութիւն ունեցող անդամը՝ վերջին ժողովոյ մէջ կը յայտարարէր թէ Վարժապետանոցն ամիսն 5 ոսկով բացուած ատեն՝ ընկերութիւնն իւր սնտուկին մէջ միայն 30 ոսկի ունէր։

Հետեւաբար դրամական այդ ատիճան անձկութեան մէջ գտնուող ընկերութեան մը Վարժապետանոց հիմնելու երլեն իւր գաղտնիքն ունէր, վասն զի վերջապէս այս ամենն լուրջ չէր։

Այս գաղտնիք թափանցել դժուարին չէ երբ դիտենք թէ Ա. բարատեան իւր մանրադիտական Վարժապետանոցն ի ձայն վիրոյ և թմբկի կը հռչակէ և արդիւնքը մեծապէս կը վայելէ, ամեն կողմէ բաղձացեալ հանգանակութիւններն կ'իրականանան և Արարատեան ընկերութիւնն իւր նպատակին կը հասնի։

Ապաքէն ինձ չի՛նար մեղադրել փոքրիկ խաբէութիւն մը, որ թերևս իւր յառաջ բերած օգուտներովը կարդարանայ, բայց ոչ նաղ կը հաստատէ թէ Վարժապետանոցն աւելի շահախնդրական («քէէյ-լիֆտ»)ի ձեռնարկ մ'էր քան թէ կրթական հաստատութիւն մը։ 2 Վարժապետանոցի մէջ աղքատներուն ստակը հարուստները կը լափեն.

Ասի դժբաղդաբար և ոչ մէկ կողմէ հերքուեցաւ. միակ պատասխան, մեր ընդդիմախօսք, Բաղիշոյ և Մշոյ Վարժարանց մէջ ալ այդ տեսակ զեղծումը լինելը յիշեցուցին. բայց զեղծումը զեղծումէ չարդարացնէր, և եթէ այդ Վարժարանք ալ բարեկարգութեան պէտք ունին, ապահով թող լինին որ Ցնօրէն խորհուրդն ատոր ալ պիտի ձեռնարկէ։ Այս մասին մեր ընդդիմախօսից աւելի ուշադրութեան արժանի մէկ դիտողութիւնը սա է թէ, այդ զեղծումն բառնալ կարելի է առանց Վարժապետանոցն գոցելու։ Մենք ալ ճիշդ հակառակը կը պնդենք. Վարժապետանոցի աշակերտաց մէջ հարուստք՝ այն ատիճան բացարձակ մեծամասնութիւն մը կը կազմեն և անոնցմէ թոչակ առնելն այն ատիճան դժուարին, գրեթէ անկարելի է որ այդ զեղծումը բառնալու համար հարուստները ճամբելու պիտի պարտաւորինք որ Վարժապետանոցն գոցել կը նշանակէ, որովհետև անդին 4—5 աշակերտ միայն պիտի մնայ։

Հարուստներէն թոչակ առնելն անկարելի է ըսինք, վասն զի եթէ վանեցի հարուստը իւր տղուն կրթութեան համար մեր դպրոցն՝ ազգային դպրոցներէն նախամեծար կը համարի, չի կարծենք որ մեր քով աւանդուած գիտութիւնք են պատճառ. գիտութիւնք՝ որք իւր արհամարհանքը միայն կը շարժեն. այլ վասն զի մեր դպրոցը ձրի է և ազգային դպրոցն թոչակաւոր, և այս կերպով երբ մեկ կողմէն աղքատին ստակը հարուստին կը ծախսենք, միւս կողմէն տեղացի ազգային վարժարանները կը զրկենք հարուստներուն ստիպեալ ալմսցութենէն, որով այդ Ազգ. հաստատութիւնք անհնամ կը մնան, և մեր մեկ ընկերական վարժարանն ինն ազգային վարժարան փակման կը հասցնէ։

Վերջապէս ըսի և կը կրկնեմ, ընկերութեան նպատակն ոտնակոխ ընել է Վանայ պէս բաղդատաբար հարուստ և լուսաւորեալ կեդրոնի մը մէջ 700 ոսկի ծախսել, գումար մը որով 15 հատ վարպարան կրնանք բանալ մեր բազմակարօտ հայրենեաց մէջ։ Վանայ մէջ Վարժապետանոց բանալ՝ աղքատին չոր հացն կտրել է հարուստին թռչունի մը կերցնելու համար։

(Շարունակելի)

ԷՐԶՐՈՒՄ

—

Շեհրը մէղքիւր մուխպիրիմիզէն կելէն մէքթուպ տրր.

. . . Խմբագիր

Կարնոյ Ազգ. գործերն լաւ վիճակ մը ստանալ սկսած են շնորհիւ Գեր. Առաջնորդ Ս. Հօր անխոնջ ջանից, կրթական ծրագիրն ընդունուած և քննութիւններն ալ աւարտած ըլլալով, կարնոյ Ազգ. և ընկերական վարժարանք միացած են ընդ միով տեսչութեամբ։ Ընտրեալարաններն անցեալ շաբթու և նախակրթարաններն ալ այս շաբթու աշակերտներն ընդունեցին և Առաջնորդ Ս. Հայրն սկսաւ ըստ առաջնոյն օրն մի քանի ժամ դպրոցներն հսկելով անցնել։ Ըստ նոր քուէարկեալ կրթական ծրագրի, ծրնողք սկսած են իւրեանց տղայոց համար թոչակ ստորագրել և բարերարք ալ աղքատիկ սաներու համար պաշտպան արձանագրուիր։

Ազգ. նշանակութեան արձանի ուրիշ լուր մը չկայ. միայն թէ

տարի մը առաջ 20 ոսկի ամսական Պոլսէն բերուած 4 վարժուհիք մօտերս կը պատրաստուին Պոլիս վերադառնալ, որովհետև առաջարկուած է իրենց 15 ոսկի ամսականաւ իրենց պաշտօնն շարունակել որն որ մերժած են։

Բարերարն Սանասարեանցի սաներէն Պ. Դելբեան արդէն բաւական ատենէ ի վեր քաղաքս իւր ընկերը սաներուն կապասէր, որ իւր բարերարին հիմնելիք գիշերօթիկ վարժարանն կարենան բանալ, այս անգամ քաղաքս հասաւ իւր ընկերներէն Պ. Մատաթեան ալ և քանի մ'օր մնալէն յետոյ վանուղղորեցաւ, ուրկից մինչև մէկ ամիս հինգ աղքատիկ տղայք առնելով պիտի վերադառնայ և արդէն մինչև այն ատեն իրենց երկու միւս դասատու ընկերներն ալ Գերմանիայէն գալով, շատոնց ի վեր խօսուած գիշերօթիկ դպրոցն պիտի կարենայ բացուիլ։ Դպրոցն պէտք է ունենայ Գերմանիա ուսեալ 4 ֆրֆէ-էներներ և հիմակու հիմայ 20 աղքատիկ տղայք պիտի ուսանին և կերակրուին ձրիապէս սոյն դպրոցին մէջ։

Այս օրերս բարեկամներէս մին Բասէն ճամբորդած լինելով, բաւական գոհութիւն կը յայտնէ գիւղօրէից ժողովրդեան բարեկեցութեան այս տարուան վիճակին վրայ. սոնձ արդէն բոլորովին անհետացած ըլլալով, երկրագործք այս տարուան առատ հունձքերն քաղելու վրայ են։ Իսկ սոյն նիւթական բարւոքման հակառակ գիւղացւոց կրթական վիճակն ցաւելու աստիճանի մէջէ. գրեթէ ո՛չ մի գիւղ դպրոց և վարժապետ չը գտնուիր, թէև Գերա-առաջնորդ Արժ. Տիմոթէոս Ծ. վարդապետ ջանք չը խնայէր։ Բասենու սոյն վիճակն պատիւ չը բերէր գործող մարմնոց և կրնայ Միացեալ ընկերութեանց Պատ. Տնօրէն խորհրդոյ ուշադրութեանն արժանի լուրջ խնդիր մը համարուիլ։ Գերա-Առաջնորդ Արժ. Տիմոթէոս վարդապետ իւր գործունեայ և աշխոյժ վարքովն կրնայ լաւ հովիւ մը դառնալ, եթէ իրեն ոչ-ակից բանիրուն ժողովուրդ մը ունենայ, բայց դժբաղդաբար իւր վիճակն բոլորովին հակառակ է։ կարծեմ ճիշդ պէտք չէ լինիլ այն կարծիքն թէ լաւ Առաջնորդ ամեն բան կարող է ընել. լաւ Առաջնորդ մը խօսք հասկցող ժողովրդեան մը ալ կցուցութեամբ միայնկրնայ գործել։ Ուրախ եմ բարեկամիս տուած տեղեկութեանց վրայ ատանոր ծանուցանել թէ Արժ. Տիմոթէոս վարդ. քիչ ատենէն պիտի փութայ կարնոյ Գեր. Առաջնորդ Ս. Հոր այցելել և այս կերպով շատոնց իւր դանց ըրած պարտաւորութիւնն կատարել,

Բասենու վրայ ուրիշ տեղեկութիւնք գալ շաբթու։

Կարին 12 Սեպտ. 1881

ՕՍՄԱՆԼՈՒ ՊԱՆԳԱՍԸ

1881 Օգոստոս 31 դէպքերը

ՄԱԹԼՈՒՊԱԹ

		Ղրշ.
Էսհամ — Սէրմա-եէտէն հէնուզ ախզ օլունմամիշ էսհամ	550.000,000	
Սանդըգ պօլտա Սթամբ Շիւպէ-լէրտէ	20,633,934	21
	39,223,276	38
Սանդըգտա պուլունան սէնէտաթ թաղինէի Հիւմա-եունուն հիսապաթը ճարիւէսի—Պանգանէն ՊԻ-մէմաթը	179,432,148	4
	587,346,741	39
Միւխթէլիֆ հիսապաթը ճարիւէ— Պանգանէն գիմէմաթը	226,595,700	19
Էսհամ վէ էմթաա իւզէրինէ իգրազ օլունան մէպալիղ	372,126,888	2
Էմլաք վէ էշեա	7,676,514	5
Միւթէնէվիա	2,256,960	26
	1,985,292,164	34

ՏՈՒՅՈՒՆԱԹ

Սէրմայէ	1,100,000,000	
Թէտա. վիւլտ պուլը. նան պանգ. նօթլար) Սթամբ պօլտա Շիւպէ-լէրտէ	19,759,900	
Էօտէնէճէք գամ. պիօ	40,368,292	10
Խազինէի Հիւմա-եունէն հիսապաթը ճարիւէսի—		
Մաթլուպաթ	8,570,877	11
Միւխթէլիֆ հիսապաթը ճարիւէ — Մաթլուպաթ	325,720,484	22
Մուայէն վատէլի տէբօղիթօ	33,647,150	5
Իհթիյաթ	403,810,235	
Էօտէնէճէք թէմէթթիւ	2,814,867	
Միւթէնէվիա	50,600,358	26
	1,985,292,164	34

Ալընա մութապրգ օլտուղու թաստիգ օլունուր։

Մէոլիր հասվէնի Մէոլիր

Ճ. ՀԱԱՍ ԷՄ. ՏԸՎՕ

ԹԷՎՃԻՀԱԹ

Էրզրում վիլայէթի տախիրնտէ քեսին Էրզինճան սանճաղը մահ. քէմէի իպթիտայիէսի ճէզա տարէսի ըրյասէթի՝ Էրզինճան էշրաֆընտան Հաճի Մէհմէտ Նուսրէթ պէյէ,

Գօզան պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիյի՝ Ամասիա միւտտաիի ումումի մուավինի սապրգ խալիա պէյէ,

Էրզրում վիլայէթի մէրքէզ պիտայէթ մահքէմէսի միւտտաիի ումումի մուավինլիյի Ռիզա պէյէ,

Եանեա վիլայէթի մահքէմէի իսթինաֆիյէսի ճէզա տարէսի ըրյասէթի՝ Մանասթիր վիլայէթի ատլիյէ միւֆէթթիշի սապրգ Ադրիֆ պէյէ,

Օրման վէ Մէտտին մէճլիսի ազայի թապիիէսինտէն օմազ իւզրէ մէտտին միւհէնտիսլիյի՝ Շեհրը Էմանէթի միւհէնտիսլիյինտէ պուլունան գօլ աղասը Եուսուֆ պէյէ,

Սուրիա վիլայէթի պիտայէթ մահքէմէսի հուգուգ ըրյասէթի՝ ըրիթպէյի սանիյէ սընիքը սանիսի իլէ, Գուստաֆ Շերիֆ միւտտաիի ումումիսի սապրգ Ըրիֆաթ պէյէ թէվճիհ պույրուլմուշ տըր։

—

Շեյխ Իսլամ Ահմէտ Էսատ էֆէնտի հազրէթլերինէ պիր գրթա մուրասա Մէճիտի նիշանը իհսան պույրուլմուշ տըր։

ՄԻԻԹԷՖԷՐՐԻԳԱ

Թարապլուստան ալտրղըմըզ մալիւմաթա կէօրէ, եէնի վալինին նասպ օլունտուղունտան պէրու 3 ալ զարֆընտա հէնուզ 3,000 նէֆէրտէն իպարէթ պուլունան Օսմանլը ասքերը մուհաֆըզասընա 8 թապուր եանի 6,400 նէֆէր բիյատէ 300 սիւվարի վէ 100 թօրճու ասքերի իլէ իւչ տէ թօր պաթարիասը իլավէ օլունմուշ տըր։ Գարայա չըգարըլան մուհիմմաթ վէ էշեաի հարպիյէի սարիէ բէք չօգ տըր։ Էլան պիրիքէն ասքէր 10,000 էֆրատտան իպարէթ օլուպ, հալպու քի խապէր վէրիլտիկինէ կէօրէ, չու սըրատա Վօլոստա պուլունան 12,000 նէֆէր տախի պուալըն իչինտէ Թարապլուսա կէօնտերիլճէք վէ Նիհայէթ Պապը Ալի՝ միւմքին մէրթէպէ ազ վագրթի զարֆընտա Թարապլուստա 30,000 ասքէր պուլունտուրաճագ տըր։ Պուրատա պուլունան ասքիր բէք զիատէ ղայրէթտէ պուլունուպ, տայիմա տա թալիմ վէ ասքերի մանօվրալար իճրա իտյօրլար։ Թունուզ հուտուտունտա պուլունան Լուարա Նամ մահալէ պիր չօգ միւֆրէզէլէր կէօնտերիլմիշ տիր. զիրա հուտուտը մէզքիւրէտէ պէօյիւք իսթիհքեամաթ ինչա օլունմադ իւզրէ տիր։ Թարապլուսըն զարպ թարաֆընտա աթիզ Սրանիա սէրայընն երգընթըլարընտան սէրիան իսթիհքեամաթը ճէտիտէ ինչա օլունմադտա տըր։ Դալէէր էվվէլճէ վիւրուտ իթմիշ օլան եէնի Քրիբ թօբու իլէ տէրհալ թէճ. հիզ օլունաճագ տըր։

Մէմուրինը ասքէրիյէ թէքբալիքը ասքէրիյէ մագամընտա եիւք արապասը իլէ տէվէլէր թօբլամագտա տըրլար։ Ղաքէրէ մասչ վէրիլմէք իւզրէ հէր նէ գատար 100,000 ֆրանգլըգ եէնի պիր իսթիգրազը մէճպուրի ագտ օլունմագտա իսէ տէ, էհալի՝ երնէ նաֆիզ բաչա հազդընտա իպրաչը մուհապպէթ իթմէքտէտիր։

(Լէվանդ)

—

Մալիւմ օլտուղու վէճհյէ պիր միւտտէթտէն պէրու շէհրիմիզտէ պուլունան Պաղտատ վալիսի սապրգ Նասրը բաչա քէնտի ֆիրարտէ պուլունան պիրատէրի Մանսուր բաչանն էմլաքը իլէ պէրապէր քէնտիսինին էմլաքը տախի միւսատէրէ օլունմուշ օլմաղլա, Պապը Ալիյէ թէչէքքի իթմիշ տիր։ Պապը Ալի պու պապտէ մալիւմաթ ալմագ իւզրէ Պաղտատ ասքէրի գօմանտանը իզզէթ բաչայա պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իթմիշ տիր։ Բաչայի միշարիլէյհտէ ճէվապէն Նասրը բաչանն մամլէքէթի Պաղտատտա իսքեան իթմէքտէ օլան մախտումինա թէսլիմ օլունտուղունու վէ էմլաքը մէգքիւրէյի ախզ իթիհկինի միւպէյյին մախտումը թարաֆընտան հիւքիւմէթը մահալիյէէ պիր մագպուզ սէնէտի վէրիլտիկինի պէյան իթմիշ տիր։ Պիր աղ սանդրա Նասրը բաչանն մախտումը տախի պիր թէլէկրաֆ չէքերէք իզզէթ բաչանն իֆատաթընը թաստիգ իթմիշ տիր։ Մանսուր բաչաեա կէլինճէ, մուամիլէյհին միւսատէրէ օլունուպ Պաղտատտա սաթըլան տէվէլէրինտէն մատտա պիճիմէ էմլաքը սէգուէսթրօ օլունմուշ տըր։ Մանսուր բաչանն նէրէտէ գալտըղը հէնուզ մալիւմ տէիլ իսէ տէ, Պաղտատա հիւքիւմէթինին ալտըղը խապէրլերէ կէօրէ, բաչի մուամիլէյհ վիլայէթտէն կէչմէքսիզին, տօղրուտան տօղրույա Սթանպօլա կէլմէք արզուսընտան վաղ կէչմէմիշ տիր, չիւնքի քէնտիսի պիզզաթ մալիւմ օլան հարէքեաթը իսեանիյէսինին սէպպէլերինի խաքիքաի Շահանէեէ արզ ու իլդահ իթմէք իսթէեօր իմիշ։

—

Շերքէթը Խայրիյէ իտարէսինին իսկէլէրտէ պիլէթ սաթմայա պաշլատըղը կիւնտէն պէրու վուրէ տիր։ Թարապլուսըն զարպ թարաֆընտա աթիզ Սրանիա սէրայընն երգընթըլարընտան սէրիան իսթիհքեամաթը ճէտիտէ ինչա օլունմադտա տըր։ Դալէէր էվվէլճէ վիւրուտ իթմիշ օլան եէնի Քրիբ թօբու իլէ տէրհալ թէճհիզ օլունաճագ տըր։

Մէմուրինը ասքէրիյէ թէքբալիքը ասքէրիյէ մագամընտա եիւք արապասը իլէ տէվէլէր թօբլամագտա տըրլար։ Ղաքէրէ մասչ վէրիլմէք իւզրէ հէր նէ գատար 100,000 ֆրանգլըգ եէնի պիր իսթիգրազը մէճպուրի ագտ օլունմագտա իսէ տէ, էհալի՝ երնէ նաֆիզ բաչա հազդընտա իպրաչը մուհապպէթ իթմէքտէտիր։

(Լէվանդ)

—

Մալիւմ օլտուղու վէճհյէ պիր միւտտէթտէն պէրու շէհրիմիզտէ պուլունան Պաղտատ վալիսի սապրգ Նասրը բաչա քէնտի ֆիրարտէ պուլունան պիրատէրի Մանսուր բաչանն էմլաքը իլէ պէրապէր քէնտիսինին էմլաքը տախի միւսատէրէ օլունմուշ օլմաղլա, Պապը Ալիյէ թէչէքքի իթմիշ տիր։ Պապը Ալի պու պապտէ մալիւմաթ ալմագ իւզրէ Պաղտատ ասքէրի գօմանտանը իզզէթ բաչայա պիր թէլէկրաֆ քէշիտէ իթմիշ տիր։ Բաչայի միշարիլէյհտէ ճէվապէն Նասրը բաչանն մամլէքէթի Պաղտատտա իսքեան իթմէքտէ օլան մախտումինա թէսլիմ օլունտուղունու վէ էմլաքը մէգքիւրէյի ախզ իթիհկինի միւպէյյին մախտումը թարաֆընտան հիւքիւմէթը մահալիյէէ պիր մագպուզ սէնէտի վէրիլտիկինի պէյան իթմիշ տիր։ Պիր աղ սանդրա

ԹԷԼԷԿՐԱՖ

Աֆոն Հալա

Լոնտրա 7 հոկտ.

Իսմիա Պրուսը խարաֆքնտան վիրուտ իտէն պիր թէլէկրաֆ իւղերինե Սրնդոպը կազէթասրնը իֆատեսինէ կէօրէ, Զուլուխանտա Զէթիլայոնը պիրատերիւ թարաֆընտան եէնի պիր ինթիրլու չը գարըլմըշ տըր։

Բէթերսպուրկտան Մորնինգ Բոսթ կազէթասընա քէշիտե օլունան պիր թէլէկրաֆ մէսալինէ կէօրէ, բօլիս նէզարէթի՝ նիհիլիսթլերին մերքէզինի քէշֆ իտէրէք, պունուն իւզերինէ 60 քիշի թէվգիֆ օլունմուշ տըր։

Պիր րիվայէթէ կէօրէ վլատիմիրսկ տախի միհիմմ թէվգիֆլէր իճրա իտիմիշ տիր։

Մատրիտ 8 հոկտ.

Սքանիա վէ Բօրթուգալ գրալլարը պու կիւն հուտուտա ճիվարընտա Սվիր նամ մահալտէ միւլագաթ ինմիշլեր տիր։ Իշպու միւլագաթ զայէթ տօսթանէ օլմուշ տըր։

Բարիզ 8 հոկտ.

Մէպուսանտան վէ Ֆրանսա մահլիյէ նէզարէթի միսթեշարը Մ. Վիլսոն իլէ բէիրը ճիմհուրմ-կրէ-վինին քէրիմսինին իշպու հոկտ. ին 22սինտե ագտը իշտիվաճարը իճրա օլունաճաղը իլան օլունմուշ տըր։

Իսկենտերիյէ 7 հոկտ.

Սօն խապերլերէ կէօրէ 27 սեպտեմբերէ գատար Ատենտե հիշ գօլերա վուգու պուլմամըշ իսէ տէ, Մէքքէտե տեվամ իտեյօրմուշ։

Գահիրէ 7 հոկտ.

Տեվֆէթը Օսմանիյէ գօմիսերլերի Ալի Նիզամի բաշա վէ Ալի Ֆուատ պէյ էֆէնտի հաղարթը՝ մայէթ մէմուրլարը իլէ պէրաբեր տիւն ադչամ պուրայա մուվասելէթ իյլետիլեր։ Թէքմիլ կիւզերկեահլարընտա մէմուրլրը միլքիյէ վէ ասքերիյէ խարաֆքնտան իհթիրամմը ազիմէ իյէ գապալ օլունմուշլար տըր։ Խրտիվ հազրէթլերի պու կիւն սապահլարը միւշարիյէհիմայը գապալ իտէճէք տիր։

Աֆոն Ռի-Ռէ

Լոնտրա 7 հոկտ.

Շարգտան ավտէթ իտուլ թայտղը սեպտեմբեր 28 թարիխի նէսխէսինտե Ավթրիանը Պալգան չէպհէճէդիրէսինտե թէվրիմ միւլը ինմէք իւզրէ օլան նիյաթը հագգընտա պիր պէնտ նէյր ինմիշ, վէ պու պէնտ վիէննատա գիյատ հէեէճանը մուճիպ օլարագ մաթպուաթը ինթիրազաթընա տիւշար օլմուշ օլան պիր մուխպիր՝ պու պէնտ կիւն թէքրար պիր պէնտ նէյր իտէրէք, Ավթրիա տէվլէթինին Սէլանիյէ տօղրու իլերիւլէմէք իչիւն թէտարիքաթատա պուլունտուղունը պէեան իլէմիշ տիր։

ԻԼԱՆԱԹ

Շեհր էմանէթի մէճլիսինտէ կէլէն իլան

Էմանէթ մայ օլուպ Սամաթիա շրմէնտարֆէր խաթթընը արգա ճիհէթինտե վագր միսէլլէս իւա շեբլ 22 արշը 13 բարմագ արանը Օսմանը ալթընը 100 դրշ. հիսապը լա պէհէր արշընը 100 դրշտա թափպի էօհտէսինտե օլուպ, իշպու իլուլը նիհայէթինտե գաթարը գաթիսի վերիլէճէկինտէն, պունտան գիյատ լէ թալիպ օլանլարընը շեհր էմանէթի մեճլիսինէ միւրաճաաթ իլէմէլէրի իլան օլունուր։

24 իլուլ 97 2—1

ՊՈՒ ՄԷՄԼԷՔԷԹՏԷ ԱՃԱՑԻՊ ՎԷ ՈՒՄՈՒՄԻ ԽԱՍԹԱԼՐԳ

Նատալ քի պիր խըրսըզ պիղիկէճէ սոյար, էգլէ տէ պու խասթալրգ կիզլի սուրէթտէ իւսթիւմիւզէ հիւհիմ իտէր։ Պու խասթալրգա միպթելա օլանլար՝ կէօյլատտէ վէ գապուրկալարտա վէ պաղէն սրթտա պիլէ աղրը տուեարլար։ Իսթէլերինէ օսանճ կէլիր վէ ույումագ խաթէրլեր.աղրզ՝խուսուսի իլէ սապահլարը ֆէնտա պիր մատտէ իլէ՝ Տիւլէր եարբլկան պիր մատտէ իլէ՝ քիրլէնիր։ Իլթահ գաբանըր։ Խասթա միտէսինտէ պէօյիւգ պիր աղրլրգ վէ պաղէն պիր զաքա վէ տօյմագ պիր ահլրգ տուլար։ Կօղլէր սօլար, բարմագլարըն ուճլարը սօուր վէ նէմլէնիր։ Պիր ազ վագթ սօնդրա պիր էօքսիրիւք պաշլար. պու էօքսիրիւք էվվէլա գուրու օլուր, վէ պիր գաչ այ սօնրա եէշիլէէ պիր պալկամա կէլիր։ Խասթա տայմա պիր հօրկունղուգ տուեար, վէ պէյհուտէ ույումագ խաթէր, պու ույգու քէնտիսինէ հիչ պիր գուվվէթ վէրմէզ։ Պատէհու իւսթիւնէ պիր թիթիպլիք կէլիր վէ հեր շէյի ֆէնտա կէօրիւր։ Պիրտէն պիրէ սպաղ գալգտրընտա, պաղը տէօնէր։ Ինգրպաղը օլուր. տէրիսի կեահ գուրու վէ կեահ սրճագ տըր. գանը գաթրլաշրպ ճէվէլանը աղալը. կէօղլերինին ազը սարը պիր բէնկ ալը, իտարը ազ տըր վէ զօր օլուր. պունտան մաստա թօրթուլու տըր։ Խասթա՝ եէտիյէ եէմէյի էքսերիյա տիշարը վէրմէյէ մէճպուր տըր. պու խթիֆրալարտան տօպայը աղղտա պաղէն ամբ վէ պաղէն թաթլընա պիր տատ գալը, վէ գուստուգտան օնրա էքսերիյա եիւրէք չարբընթըսը կէլիր. խասթանը-կէօղլերի զայրիլանը, վէ կէօղլերինն նին էօնինտե տայմա լէքէ պուլուեունուր. պէօյիւք պիր եօրկունղուգ վէ զայրիլրգ տույար։ Պիթիւն պու ալամէթեր սրբա իլէ մէյտանա չըգարտ-Տերլերլ քի, եէկալինին իւշ բայրն պիր բայր չու եա պու թարղալա մէզքիր խասթալրգա միսլթէլա տըր։ Պաղը հէքիմլէր պու խասթալրգին թապլաթը իւզերինէ էքսերիյա եանըլմըշլար տըր։ Պաղրլարը պիր հիեեր խասթալրգը, պաղրլարը հաղմըզլրգ, վէ նիհայեթ քիմիտ տալագ խասթալրգը մագամընտա թէտավի ինմիշլեր տիր, լաքին պունդարրն միսթէլիֆ թէտավիլէրինէ հիչ պիրի մուվաֆֆագիյէթ նայլ օլմամըշ տըր։ Մամաֆիհի «Մատատ Սէյկէլին չիֆաքեար Շուրուպը» հէր խուսուստա թէմամըյա խասթալրգը էյի իտէր։

Հաղմըզլրգ բէք վախիմ պիր խասթալրգ օլուպ, բէք չօղ ինսանլարտա վար տըր, վէ էկէր սէրիան պաղրլրպ թէտավի օլունմաղ իսէ, նէթիճէսի չօղ ֆէնտ օլուր։ Սէյիլին չուրուպը էն միչքիլ ահվալտե մուէսսիր պիր մուալիճէ տիր։

Սահիպի Ա. ճ. Ռիֆթ

2 Ֆարթինկիրն Բօտտ Լոնտրա Է. Գ.

Սթամպօլտա Եէնի ճամի սօգաղընտա Մ. Տելլա Սուտանըն էճզախանէսինտե վէ Պէյօղլունուն Տօղրու եօլունտա Մ. Գանցիւբ պիրատերլէրինին ինկիլիզ էճզախանէսինտե վէ Գալաթատա եիւքսէք գալտրրընտա Մ. Վէլիցիէճզախանէսինտե վէ պիճիմլէ սպէշար տիւքքեանլարընտա պուլունուր։

Թորտան վէ բէրաքէնտե միսպայէթ իչիւն Գալաթատա գապրթա մէրքէզի գուրպինտե Եիւքսէք-Գալտրրընտա Ն. 95/7 տէ Ումումի ինկիլիզ մաղազասընտա մէմուրը մախսուսը Լոմոնտ Գարուանայա միւրաճաաթ իթմէլի տիր։

ՍՐՉԷԼԷԹ ԳՈՒՎՎԷԹ ՎԷ ԹԻԷՍԻՐ

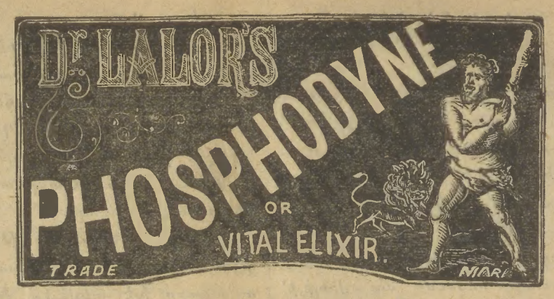

Տօգթօր Ռ. Տ. Լալօր 1862 տէ իյճատ իտուպ պու իսմի վէրմիշ տիր

Պու իլաճ՝ Հինտիսթանտա, Զինտէ վէ միսթէմիլեեթտա կէրէք գարսա ճիէրէ թէէսիր իլլէեիճի վէ կէրէք պիղիմիմէ ալաթը հայաթիյէի թագվիյէ վէ թահքիմ իտիճի խարիգիւլատէ պիր մուալիճէ տիր։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՈՍՖՈՏԻՆԻ ֆօսֆորտման միրէքքէպ պիր թէրթիպ օլուպ, սրմադա վէ կէօզէ բէք հօշընը։ Պու իլաճ՝ նէպաթի պլգալյտտ թապիր օլունան էճզատան միրէքքէպ բարլագ պիր սու տըր վէ ֆէվգէլատէ չուվվէթ վիրիճի հասսէլերէմալիք տիր։ Շիմտիքի իլմի քիմիանընն էն ալա էսէրի օլուպ, իշինտէ հիչ պիր մուզիր վէ տէրէճէսինտէն զիյատ մուսկիկ եճզա եօգտըր, հիչ պիր սուի թէէսսիրատ պուլունմազ, մէշհուր հէքիմլէր տախի վիճուտուն գուվվէյի հայաթիյէսինի թէճտիտ իտէճէք ֆէվգէլատէ պիր գուվվէթէ մալիք օլտըրընը վէ պու խուսուստա հիչ մանէնտի օլմատըղընը թաստիգ իթմիշլէրտիր։ Գանը, պէյնի վէ սընրլարը թագվէլէնտիրիր։ Պու իլաճ սուրէթի միքէմմէլէտէ աղա վէ սայիրէնին պիճիմլէ մուամաթընը վիսսաթ վէ իմման վէրիր, գանը ապա զայյէ իթտիրմէզ, վէ պէտէնէն վէ եահսատ զիհնին բէք զիյատ չալըշըլմըգտա եօրկունղուղն էօնիճիա պլըր։ Զիհնէ սէվինճ, սատատէ, բարլագլրգ վէ թէէսիր վէրէն պէյնի վէ սընրը վէ ազալէթին գուվվէթինի պու իլաճ պաղը թուեար։

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՈՍՖՈՏԻՆԻ

սընրլարընը վէ գանըն հէր նէվի պօզուգլուգլարընը սէրիեան վէ սուրէթի ասպիմիյէտ տէֆ թթիկի իչիւն պու կիւնքիւ կիւնտէ վէրիլէն պիճիմլէ թէրթիպաթն էն ալաը տըր։ Սընրլարլա գանըն պօզուգլուգլարը, էւգ զիյատ սընրը զայրքիլրը, ումումի բգովվէթսիզլիք ագրլ վէ վիճուտա զասֆլչգուլագ գրժրլթրլարը, գուվվէթ զայլ օլմագ վէ իչտահ գաբանմագ, միյտե հանզիմիզլէի վէ գարաճիէր հասթալրգարը, եէլ սընրլարտա ադրը, մէրագ, հէր տէրէճէտէ սընրը գուվվէթսիզլիկ, գուվվէթ հաֆրզէ զաեաթը, պէյնի եուսուսէզագլրը, քէօթրիմիլիք, սրրթ էմիքքտէքի աղրը, լուսմակօ եանի կէօպէք սանճաղը, սիեաթիք եանի գալչա սընրընտա եէրլի պիր ադրը, պէլ վէ մէսանէ խասթալրը, պիտիք զօրու վէ զայրիհիմ վէ զայրիհիմ, նէօվպէթլի սրթմա, ըսրազմօզ, թրգնէֆեպլիք, վէրէմ, էպիմիչ գալպ հասթալրը, սրբաճա վէ տէրի հասթալրգլարը, ազալէթ գաբրգիրը, վագրթսրզ քէօրլիք, էլճասրլ ինսան վիճուտընտա հէր հանկը աղանը գուվվէթի հայաթիյէսինին նօգանընտան նէյէթ իտէն պիճիմլէ իլէթ վէ հասթալրգլար։

—

ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՈՍՖՈՏԻՆԻՆ

ԹԷԷՍԻՐԻ

Իքի գաթ տըր վէ ապա պօչա չըգմազ. պիր թարֆտան պու իլաճ սընրը գուվվէթինի արթրրը, վէ տիկէր թարֆտան գանըն վէ ազալէթին գուվվէթինի թէճտիտ իտէք պիր վասէթա տըր. պինապէրին պու իլաճ զայրքի վիճուտարա գուվվէթ վէրիր վէ հասթայը էօյլէ պիր հալէ կէթիրիր քի, զանն իտէրսին հիչ զայրքիլրգ չէքշիդր տիր։

Վէլվէլէ պէր էֆֆոռ

Պու կիւնքի կիւնտէ պէյին վէ գարաճիէր հասթալրգարընտան վէ միյտե ֆէսսարընտան պինդերճէ ինսան էօյմէքտէ օլուպ, պու հասթալրգար հայաթը ինսանրն քէօքինա գուրուսուրլար։ Մէգքիւր հասթալրգար՝ բէք չօղ տիրայեթլի զէվամ իւզերինէ ֆէնտ թէէսիր իտուպ, դիրա անդէր իչիւն հայաթ սէվինճլի վէ ֆայտալի օլաճագ եէրտէ պիր հիւք օլուր։ Ինթէ պու կիպի հասթալրգար չէքէն բէք չօղ զէվամ չահտէթի ինտերլեր քի, ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐԸՆ ՖՈՍՖՈՏԻՆԻ հէր նէ սուրէթտէ օլուր իսէ օլսուն զուհուրա կէլմէշ օլան միսէ ֆէսսարընա վէ գարաճիկէր հասր թալրընա գարշը պու կիւնքի գասպուլունմազ օլան տիկէր հեր նէվի իլաճտան իւսթիւն տիր։ Իշտահ ասչար վէ միսէյի տիւշէթմէրիր։ Թէճսիրի տէ բէք չարուգ վէ մուհագագ սուրէթտէ կէօրիւլիւր։ Էօյլէ քի, էօմիւր սէօնմէք տէրէճէսինէ կէլտիկինտէ վէ զիհին տախի վիճուտրն ֆէնտալրը թէէսիրինտէն սայքի ահմագրգ հալնին տուշտիրիլտէ, պու գուվվէթ զիհնին քէսպէյգուվվէթի իտէր։

ԵԻՐՄԻ ՍԷՆԷԼԻՐԻ ԹԷՃՐԻԻՄԷԼԷՐ

Խուսուսաթը մէգքիւրէյի իսպաթ իտուպ, պունտան մատտա տիհնեանրն հէր միլլէթինտէն միթէպէր ֆամիլեարլ, վէ զէվամը միսթէլիֆէ՝ զիքր օլունան մուհասսէնաթը կէօրմիշ օլուտուգարընտան, պունա սէրպէսթէճ շահատէթ իտէրլէր։

Տիւնեանրն հէր էճզանըը, պու իլաճրն պիր շիշինին 4 ս. 6 մ. վէ 11ս. ֆիյաթինտա ֆիրուխթ իտէրլէր։

ԻԼԱՆԸ ՄՈՒՀԻՄ. Պէհէր շիշինիգ իւզերինտէ Ինկիլիզ հիւքիւմէթի թարգմանընան պիր պանտրզ եարընը-բրլմը օլուպ, պու պանտրզուն իւզերինտէ տէ հաղմէթլու դըրալիցա հազրէթլերինին միթէպէր գօմիսերլերի էմրի իլէ «ՏՕԳԹՕՐ ԼԱԼՕՐ ՖՈՍՖՈՏԻՆի, Լոնտոն, Էնգլէնտ» քէիմէլերի Ինկիլիզճէ օլարագ եազըլմըշ տըր։ Էկէր պու եազը օլմազսա գալպ տըր։

ՏՕԳԹՕՐ Ռ. Տ. ԼԱԼՕՐ

Թարաֆընտան խմալ օլունմուշ տըր։
Պայ Հավզտա 52 Նօ. Կէսֆօրտ
Ըսթրրիթտէ

ԼՕՆՏՕՆ Ն. ՈՒ. ԷՆԳԼԱՆՏ

Ֆոսֆոտինին սահիպի վէ մուճիտի։

Սուրէթի խթիմալ. Եէմէքտէն էվվէլ կիւնտէ իւչ տէֆա պիր չօրպա գաչըղը։

Սթամպօլ, Գալաթա, վէ Պէյօղլունուն պէօյիւք էճզախանէլէրինտէ պուլունուր։

Թիւրքիա, Ռումանիա վէ Պուլկարիա իչիւն անէնթէ պուլունան ոահիպի նէզտինտէ Թօրտան վէ բէրաքէնտէ սաթըլըր։

ԷՏՄՕՆՏ ԳԱՐՈՒԱՆԱ

Ումումի ինկիլիզ մաղազասը Նօ. 95 վէ 97 Եիւքսէք գալտրրընտա զապթա մէրքէզի գուրպինտէ։

Գալաթա
ՍԹԱՄՊՕԼ

Տէր-սարեի Ֆէյեզ էֆնա ֆոքրէսինտէ նէլեն էլեն.

Մ. Զարիֆի Եօրկարինն Նուրի բաշա զիմմէթինտէ պաիլամը չէրի մահբիսմունպահ ասանճը օլան մէպպիրը մալիսմէնին թէսդիկի զրմիրնտ մէրհուն վէքեալէթը տէվ բիյէ իլէ վէ ֆիւրուխթի մահբիսմ պուլունան իւսկիւտարտա Ալթունիզատէ մահալլէսինտէ Գօյու Եօլու ճատտէսինտէ վագը 37 նիմէրօլու տէրուններինտէ քէօյկիս միշթէմիլ պիր գըթա պաղ իլէ բիշկեահընտա վագը 25 վէ 29 նիմէրօլար իլէ մուրագգամ պիր պաղ մէնդիլ վէ մաթպախ մահալլերինին թարիխը իլանտէն իհթիպարէն 15 կիւն սոնրա ֆիրուխթընա թէչէպպիս օլունաճաղը Տէրսաատէթ մէրքէզիճրա տարիէսինտէն իլան օլունուր։

17 իլուլ 97 15—7

ՍԱՀԻՊԻ ԻՄԹԻՃԱՋ
ԱՆՏՈՆ ՍԱԳԱՏՅԵԱՆ

ԵԷՆԻՃԷ ԹԻԻԹԻՆ ՖԱԳՐԻԳԱՍԸ

ԳՕՆԹԻ ՎԷ ՇԱՀԻՆԻ ՊԻՐԱՏԷՐԼԷՐ

109 ԳԱԼԱԹԱ ՍԱՆՏՐԳՃԷԼԱՐ ԻՉԻ 109

Պիզ աթիսէ ասհապը իսպալար՝ թիճարէթճէ քեաֆիֆէի մէսուլիյէթի իւգրիմիզ ալարագ, պունտան ագտէր Գօնթի պիրատերլերիյլէ միւշթէրէքէն Գալաթատա Սանտրգճելար իչինտէ 130 նիմէրօտա քիւչատ էթտիսիզ տուխան ֆապրիգասը չլմտիյէ գատար ֆէվգէլատէ իշլէմէքտէ վէ հէր վէճհիլէ միւշթէրիյիմիզին մէմնունիյէթինի ճէլպ իլէ չըգարըլան թիւթիւնլէր բայհալը օլմասը վէ նէվգէրինէ կէօրէ ֆիյաթընն էճվէնիյէթի ճէլպ իլէ չըգարըլան թարաֆընտան թահսին օլունմագտա վէ հաթթա պիր ադրթատան պէրու տէբօղիթօլարընմըզդա թիւթիւն եէթիշտիրիլէմէմէքտէ խոր Պու քէերրէ միւշթէրիլերիմիզի կէրկյէ չէմիրմէմէք վէ տահա իլէրի կիմէք իւզրէ պիլ մէճպուրիյէ ֆապրիգասյա նագլ իյէտիք։

Պունտան պէօյլէ Սթանպօլ վէ Թաչրա վէ Եվրօբատան՝ թիթիւն իպասը ագագընտա վիրուտ իտէն էվամիրի սասթը սաթընա իճրա էաէպլիճէյիմիզ կիպի, թիթիւնլերին բայհասը վէ ճիմմէնին տրամաղընա ալբտրբրլան լէգզէթի տէյիտիրմէմէք իւզրէ պու քէերրէ տախի թիւթիւն չըգան մահալլերէ վէ պախուսուս եէնիճէյէ մանիամթ թամմէ սահասրընան մէմուրլար իպամ գըլնմըշ տըր։ Միւշթէրիլերիմիզին մէմնունիյէթինի ճէլպ իթմէք վէ խթէտիրլերի գօգուլու վէ տրամաղընա էվվէրիյլի տուխան վէրմէք արզուսընտա պուլունտրըղմըզտան, թաղիպլերինին լութֆէն ֆապրիգամըզդա թէնեգզիլ պույրուլմըրինի բէճմ, վէ պունտան պէօյլէ դարը մագթու նէվինին 150 լիք. 200 լիք. 300 լիք վէ տահա ֆէվգէլատէ ճինսլերինտէն կէրէք թիւթիւն վէ կէրէք սիկարա տէբօղիթօմըզդա մէվճուտ պուլաճագլարընը թավսիյէ իտէրիզ։

Սաֆբլան մահալլէ. — Գալաթատա Սանտրգճելարտա Ն. 109. —Զընտան գարու Զէօմրէքճիլերտէ Ն. 29. — Իմին էօնիւնտ Ն. 36, վէ ճիմիլէ տուխան սաթրճելարտա։

Զէյ. — Սայէի Շահանէտէ Եվրօբայա իրսալ իտէճէյիմիզ տուխանլերին պահտրալ բէսսինէն մուսֆիյէթինի տայիր իսթիյազ տախի թահսիլի տիմիզ օլունդունտան, Եվրօբատա պուլունան թաիպլերիմիզին պու ճիհէթլէ եիւզսակ երիմի ֆայտէմէնա օլաճագլարընը իլավէ վէ իլան էյլերիզ։

ՖԻՄԻՐԳԱԲՈՒԼԵԱՆ ՊԻՐԱՏԵՐԼԷՐ

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ

ԱՆՕՆԻՄ ՇԻՐԿԷԹԻ

Սերմայէ	200,000,000 ֆրանգ.
Էտտա օլունան	50,000,000 »
Իհթիյաթ սոնտրզընտա մէվճուտ	80,000,000 » 29 սանթիմ

ՄԱԳԱՐԻԼԱՐԸ

ԼԻՕՆ	Ս. ԲԷԹԹԷՍՊՈՐԿ
ԲՈՒՐԻՍ	ՄԱՏՐԻՏ
ՄԱՐՍԻԼԻՈ.	ՃԻՆԷՎՐԱ
ԼՕՆՏՐԱ	ԻՍԿԷՆՏԷՐԻԷ
ՎԻԷՆՆԱ	ՄՐՍԸՐ

Վէ սայրը պիր չօգ պէլատէլերտէ.

ԳՐԷՏԻ ԼԻՕՆԷ պիճիմէ պանգա մուամէլէլերինի տէր իւհտէ իտէր։
Էսկամ իւզերինէ իգրազ իտէր. (էօտիւնճ վէրիր)։
Էսկամ բէհին ալարագ հիսապը ճարի աչար։
Ֆրանսայա վէ սայրը էճնէպի մէմլէքէթլերինէ բօլիցա քէչիտէ իտէր։
Հավիլինէ էտա օլունմագ իւզրէ գրէտիթօ քեաղըտարը վէրիր։
Պօրսա իշլերի իչիւն վէրիլէն եմրլերի իճրա իտէր։
Էսկամ հրֆզ իտէր։
Թէսլիմ օլունճա նագտը գապալ իտէր, վէ մուգապէլինտէ չերայիթի մալիւմէ իւլ պօնօլար վէրիր։

Սինանպօլտէ մաֆրրը (իտարէսի). — Նուամբրօ 10 Մերթէպանի սօգաղը. — Եագուպ խան Ղալաթատա։

ՍԱՐՐԱՖԻՃԷ

ՆԱՎՐՕԲԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Լօնտրա, 8 Հոկտ.	
Ինկիլ. էսկամը Ինկ. Էր.	99-1/8
Օամ. էսկամը աչըլրը	15-3/8
» » գաբանրը	16-
Իսթիգրազ 65	18-1/4
» 69	18-
» 71	76-
» 72	29-1/4
» 73	17-7/8
Օսմանը պանգասը	19-5/8
Մըսրը տույուն. մուքա հրաէ	73-1/2
» բմթիյազը	90-3/4
Բուսիա իսթիգրազը	95-5/8
Գամպիո Բարիզ 9 այ վասէ	–
Փարիզ, 8 Հոկտ.	
Ֆրանս. էսկ. 3 % Ֆր.	84-50
» » 5 գբօնուզ	116-45
Օամ էսկամը աչըլրը	15-95
» » գաբանրը	16-20
Իսթիգրազ 65 Ֆր.	92-50
» 69	89-
» 73	90-25
Մըսրը ֆօնտ. մուքա հրաէ	382-50
Գրէտի Լիօնէ	950-
Օսմանը պանգասը	745-
Բուսիի չըմէնաքֆէրի	53-50
Իթալիա էսկամը	90-50
Գամպիո Լօնտրա 3 այ վասէ	25-40
Վիէննա, 8 Հոկտ.	
Ռէիս ֆիօրին	–
Բուսիի չըմէնաքֆէրի	23-50

ԳԱԼԱԹԱ ՖՕՐՍԱՍԸ

Էսկմ. ում. տիւն ագչ. գաբ.	17- 7
Պու սապահ աչըլրը	17- 7
Իսթիգ. 63 (Մուքօն) 6 % Ֆ.	92-
» 65 » 6 % Ֆ.	87-
» 69 (Ռէնար) 6	86-
» 72 (Գօն տիւ Թրէզօր)	27-37
» 73 6 % Ֆ.	85 75
Բուսիի չըմէնաքֆէր 3	51-
Ագէէ Ֆայիզի	09-
Բրբօր Ղրշ	45-
Հավալէտիզ »	60-

ՊԱՆԳԱ ԱԳԵՒՕՆԼԱՐԸ

Գրէտի ժէնէրալ	7-10
Սոամպօլ պանգասը	12-
Սօսիէթէ ժէնէրալ	5-10
Թրամվայ	5-90

ԱԳՋԷԼԷՐԻՆ ՃԻՇԱԹԸ

Օամ. լիրասը 100 դրշտան	Ղ. Փ.
Պէյազ մէճիտիյէ Ֆարգը	107-16
Մէճիտիք »	201 20
Պէշլիք »	207-20
Ակթրլրգ »	125-
Պագրը »	650-
Գայմէ »	1050-
Ինկիլիզ լիրասը	109-12
Ֆրանսզ ալթունաս	87-02
Փոլ	89-20
Գրիմից ալթունաս	51-05
Գարպան գայմէսի	8-57

ԹԷՐՃԷՄԱՆԸ ԷՖՖԵԱՐ

ԿԱՂԷԹԱՍԸ ԻՍԹԱՆԲՈՒԼԻ

Ն.° = 8 ՍԹԱՄՊՕԼ, ՊԱՊԸ ԱԼԻ ՃԱՏՏԷՍԻ ԷՍՔԻ ՊԱՊԸ ԶԱՊԹԻՃԷ ՍՕԳԱՂԸ ՔԷՕՇԷՍԻՆՏԷ Ն.° = 8

Կաղէթամ մէգքիւր խարէխանէսինտէ զայէթ թէմիզ վէ էհվէն ՖԻՑԱԹԼԷ վէ Էրդէնէ, Թէբրէտ, Ֆրանսէզա, Բուտճա, վէ Ինալխանճա լիսանլարա աթիտէքի եվրագը միւխթէլիֆէ թէրթիպ ու թապ օլունուր։ Բէօյրամ, էլանտի, դէլէր, ճենազէ էլանը, բէոալ, Ղէլաճամէ (կանոնագիր) վէ զայրիհիմ։

Իրնրաբ. —Թաշրատան սրբարը օլունան իշլերին պէտէլի նըսֆէն բէշին տիզ օլունուր։

Իչպու խարէխանէտ բէք էհվէն ֆիյաթէլ թիթիւն բաքէթլերի վէ իլանթը սարիբ տախի թապ օլունուպ, էկէր պու կիպի բաքէթլեր իլէ սայիր իլանլար թապ իթտիրէնլեր, քէնտիլերինէ մախսուս օլան իլանլարընը այրճա կաղէթամըզդա տախի տէրճ իթտիրմէք խսէրլեր իսէ, իլանաթը սարիբինին իւերէթը մուգանէնէսինտէն բէք առուն վէ ուճուզ ֆիյաթլա տէրճ օլունաճագ, վէ էյէր պասթըրզլարը բաքէթլեր էսխոտ իլանլար ֆէվգ էլ ատէ քիւլիսէթ իւզրէ օլուրսա իսէ, պունդարրն իլանդարը կաղէթամըզդա մէճճանէն տէ նէյր իսիլէճէք տիր։